

Trefort Ágost.

Trefort Ágoston vallás- és közoktatásügyi miniszter azzal ünnepelte meg az akadémiában történt elnökké választását, hogy mint miniszter rendeletet bocsátott ki a magyar nyelv kötelező tanítása érdekében. A rendelet kimondja, hogy érvénytelen és semmis oly egyénnek tanítóul történt megválasztása és alkalmazása, ki a magyar nyelvet tanítani nem képes, ki a magyar nyelvből a képesítő vizsgát le nem tette. És felhívja az illetékes hatóságokat, hogy a rendeletet ne csak az állami és felekezeti, de egyuttal a magán iskolákban is végrehajtsák.

Mi üdvözljük Trefort minisztert ez erélyes rendeletért; de egyuttal kívánjuk, hogy az irott malaszt megtestesüljön. Mert e rendelet nem áll magában, annak, mint tudvalevő, számos előzője volt, az eredmény pedig még vajmi csekély.

Hogy e rendelet végrehajtsák, arra nézve első sorban szükséges, hogy az illetékes hatóságok elkövessenek minden lehető annak érdekében; másodsorban pedig nagy fontosságú az, hogy azt az egyházi hatóságok fejei és közegei pártolják.

Mert a ki ösmeri a lelkész és tanító közötti viszonyt, az tudja, hogy a lelkész örökös mindenütt a népiskolák felett és el lehet mondani, hogy a vidéken főleg a lelkészek ügybuzgalmától függenek a népiskolák.

És itt dicsérve kell kiemelnünk a magyar klérust; mint a mely tudvalevőleg mindig szívén hordotta a magyarosodás ügyét; de nem mondhatjuk ezt a nemzetiségek papjairól, a kik a legtöbb vidéken nemesak hogy gondot nem fordítottak a magyar nyelv tanítására és terjesztésére, sőt inkább ők voltak azok, a kik mindig hajlandók voltak kibontani a tót, horvát, oláh zászlót, valahányszor arról volt szó, hogy a magyar nyelv tért foglaljon.

És a kormányoknak főleg e vidékeken kell intézkedni, hogy a magyar nyelv kötelező tanításáról szóló törvény és az azt

sürgető rendelet végrehajtsák. Mert a rendeletek egész téra se használ semmit, ha azokat ép ott nem hajtják végre, a hol erre a legnagyobb, a legégetőbb szükség van.

Ez alkalmából azonban még egy szavunk van a közoktatási miniszterhez.

Elismerjük ugyan, hogy a magyar nyelv kötelező tanításáról szóló 1879. évi XVIII. törvényezikk nagy hézagot pótol és szükségletet elégít ki, mindazáltal hangsúlyoznunk kell, hogy mindaddig, míg a magya-

akarjuk terjeszteni, ha azt kívánjuk, hogy ez ne maradjon örökké csak óhaj, «mely után buzgó imádság epedez százezrek ajkán», akkor nincs sikeresebb mód és gyorsabb út, melyen a cél elérhető, mint kisdé-
óvóknak minél nagyobb számban való létesítése.

A ki ösmeri a mi falusi iskoláinkat, az tudja azt, hogy az első szép tavaszi napon a nép fiai odahagyják az iskolát és csak késő ősszel, — akkor, midőn már minden

termést betakarítottak — térnek ismét vissz a iskolába, a miből folyólag azt a nyelvismeretet, melyet télen gyűjtöttek, nyáron rendesen elfelejtik. És így alig képesek a nyelvet úgy megtanulni, hogy azt folyékonyan beszéljék. Az idézett törvény által tehát kellő eredmény el nem érhető.

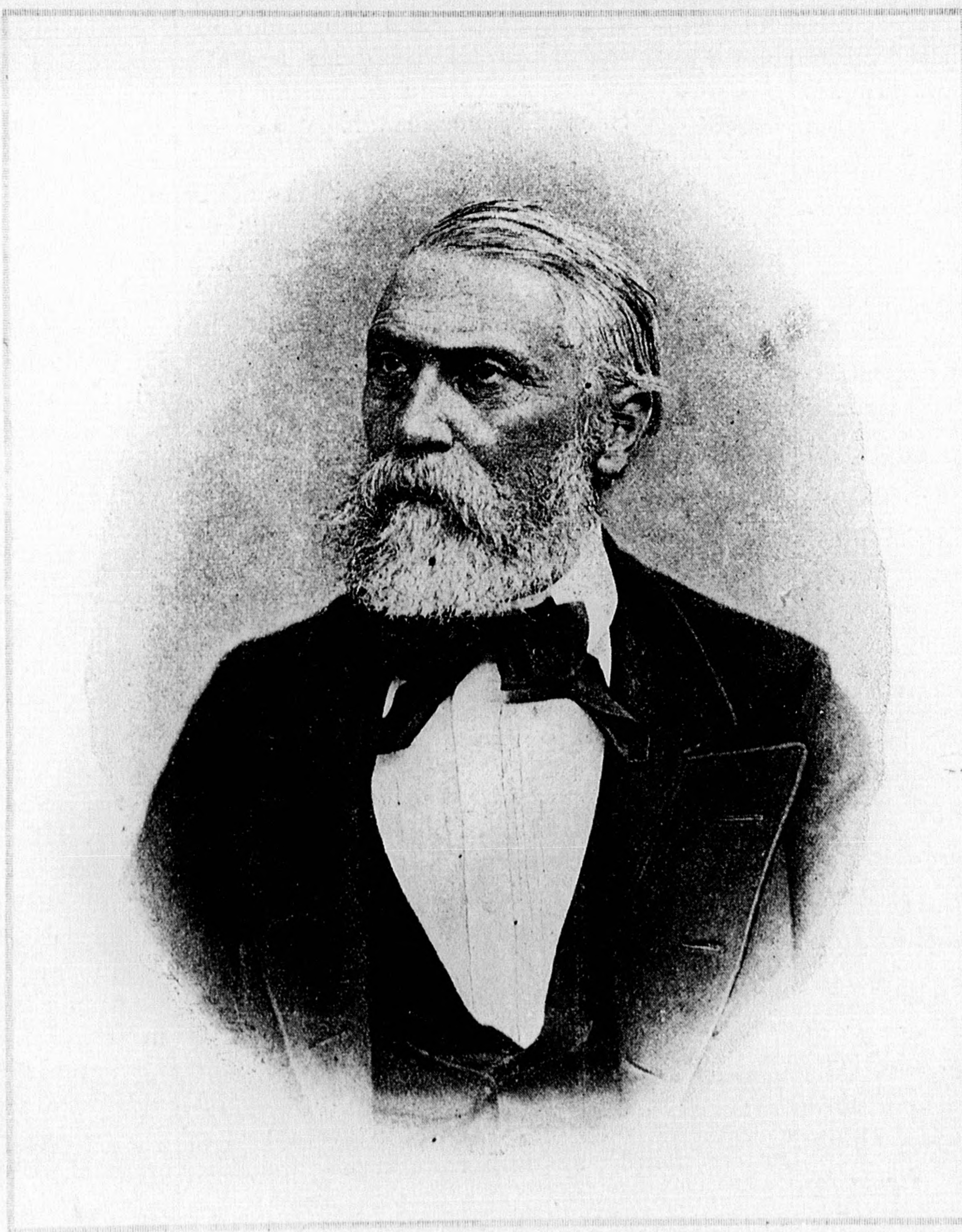
De elérhető lesz a cél, ha elegendő számú kisdé-
óvók lesznek felállítva mindama vidékeken, a hol a magyar nyelvet nem beszélik.

Négy-hét év között — eltekintve attól, hogy minden gyermek nyelvzseni — a szülőknek érdekében van, hogy a gyermekek az óvóban egyenek, mert ez által két cél éretik el, először, hogy a szülők távolléte alatt a gyermekek gondozva vannak, másodsorban pedig a szülők háborítlanul végezhetik el a mezőn munkájukat. A szülőknek tehát anyagi haszna is azt fogja parancsolni, hogy gyermekeiket az óvóba küldjék, a hol azok játszva tanulják meg a magyar nyelvet.

Az a gyermek pedig, ki a nyelvet az óvóban elsajátította, a népiskolában már meg fogja érteni a magyar nyelven tartott előadást s így a népisko-

lából minden idegen nyelv teljesen kiküszöbölhető.

Ha tehát azt akarjuk elérni, hogy az említett miniszteri rendelet megteremje a maga gyümölcseit, akkor állítsunk kisdé-
óvókat, a mely úton egy nemzedék alatt elérjük azt, hogy mindnyájan magyarok leszünk!

TREFORT ÁGOST.

rosodás ügye csupán csak e törvény által lesz támogatva, a haladás mindig lassú lesz. — Ha más eszközünk nincs, mint e törvény, melynek végrehajtása — a mint azt Trefort miniszter is elismeri — lanyhán eszközöltetik és a leglanyhábban ott, a hol a legnagyobb szigorot kellene kifejteni és a magyar államnak egész tekintélyével föl kellene lépni; ha a magyarosodást szélesebb körökben és gyorsabban

A Szemle t. olvasóihoz.

A jövő számmal kezdődő új félévben a Szemle minden száma 20 oldalra terjedő szöveget és az eddigieknél szebb képeket ad.

Zarándy A. Gáspár új szerkesztő és kiadósunkban nemcsak tehetséges munkaerőt, de igen ügyes vállalkozót is nyert a Szemle. Rövid idő alatt tapasztalni fogják a Szemle igen tisztelt olvasói, hogy lapunk minden száma érdekesebb lesz az eddigieknél.

A Szemlét a legelőkelőbb osztály számára szerkesztjük.

Társadalmi és irodalmi közleményeink érdekességét azzal növeljük, hogy mind-e, valamint illusztrált sport-közleményeinket is, a magasabb uris osztály tagjai írják. Gazdasági rovatunkban nagyobb szabású vállalkozásokat, eszméket és hasznos apróbb ismertetőket és képeket adjunk. Általános szemle című rovatunkban iparkodunk ugyancsak az előkelő közönséget érdeklő eseményeket az udvar, egyház, arisztokraczia, a hadsereg, a nemzeti kaszinó és orsz. gentry kaszinó, művészet, zene, színház, tudomány és irodalom stb. köréből közölni.

A Szemle a nemzeti önállóság, az ősi erkölcsök, a hazafiúi erények előmozdításának hirdetője kíván lenni.

Felkérjük tehát a hazafiasan gondolkodó előkelőbb közönséget, hogy a törekvéseinket támogassák. A nemességnek, a magyar gentrynek érdekeit igazán csak a Szemle támogatja.

A mai szám megjelenéseig irtak a Szemlébe:

Alapi Salamon Tódor, — Balázs Sándor, — Barcsay János, — gr. Batthány Tivadar, — Beniczky Gyula, — Buda Ádám, — Chernel István, — gróf Esterházy Pál, — dr. Farkas Mihály, — gróf Festetics Géza, — Hanvay Zoltán, — Zalabéri Horvát Ferencz, — Neczpáli Justh Zsigmond, — báró Kemény Béla, — Lakatos Károly, — gróf Majláth József K., — gr. Migazzy Vilmos, — Majtényi Lajos, — Mikszáth Kálmán, — br. Nyáry Gyula, — Orczy Gyula, — Porzolt Kálmán, — Reviczky Gyula, — l. ifj. gróf Teleki Sándor, — Vajda János, — ifj. báró Vay Miklós, — Vermes Lajos, — gr. Zay Miklós stb.

A Szemlében nagy súlyt fektetünk Nővilág című rovatunkra, melyben hölgyeinket érdeklő cikkeket és képeket közlünk. A jövő számban kezdünk el közölni a hölgy közönséget kiválólag érdeklő illusztrált cikksorozatokat.

Szemle előfizetési ára fél évre 5 frt, egész évre 10 frt.

Az új negyed- és félév most kezdődik.

Szerkesztőség és kiadó-hivatal:

Budapest, Lövész-utca 5. szám.

A divatos hitetlenség.

Hugo Viktor halála megint egy sokat megvitatott kérdést vetett fel: t. i. lehet-e nagy szellem vallástalan? A híres francia költő ugyanis meghalt a nélkül, hogy meggyónt, vagy az utolsó kenetet fölvette volna. Volt olyan francia lap, mely azt írta, hogy Hugo meg akart gyónni, de környezete nem engedte hozzá a papot. Nem tudjuk a tényállást, de két dolog bizonyos előttünk: az, hogy Hugo Viktor, mint igazi francia, a hatások, applombok embere (bizonyítja ezt végrendeletének az a pontja is, hogy a szegények kocsiján vigyék ki), és az, hogy vallásos volt. Végrendelete azzal végződött: „Je crois en Dieu“, és sok szép lapot idézhetnénk műveiből, melyeken a lélek halhatatlanságát hirdeti. Kedves és úton-útfélen magasztalt könyve volt a biblia, szóval, lélekben épen nem volt sem ateista, se vallástalan.

De hogyan is lehetne komoly szellem, gondolkodó fő, mély kedély vallástalan! A hitetlenség mindig együtt jár a kedély sivárságával, lelkesedni nem tudással, laza lelkiismerettel, erkölestelenséggel s a materializmus modern és léha tanát méltán ostorozták egy Schopenhauer, egy Eötvös József báró és mások.

Mert mi az a materializmus? Annak a már Epikúr, Lucretius és később Shakespeare által is kimondott egyszerű tételnek a rendszerré való higitása, hogy a mi a földön anyag, az nem veszt el, legfőleg alakot cserélhet. A materialisták nagyon szeretik idézni Shakespeare Hamlet-jéből ama sorokat, hogy Nagy Sándor porával most falat tapasztanak vagy hordót dugaszolnak. De bölcsességük aztán nem is terjed tovább; az örökkévalóságról vagy az idők végéről profeszori bölcsességük mit se tud s megfélemlenek róla, hogy Hamlet egy ízben így is nyilatkozik:

Több dolgok vannak földön és egen
... mintsem bölcselmeitek
Álmodni képes.

Ezek a „több dolgok“ a bökkenő; ezért retten vissza Hamlet, Shakespeare benső lényének a legerősebb kifejezése, az öngyilkosságtól. „Talán álmodni — ez a bökkenő!“ Itt látszik ugyan a szkepszis; mert Hamlet csak „talán“-t mond, de ez mégse hitetlenség, a mint hogy Shakespeare egyáltalán vallásos érzületű ember volt, mint az Anglia által egy időben annyira üldözött Byron is, a ki tudvalevőleg szigorú vallásosságban kívánta leányát neveltetni; mert vallás nélkül az embernek nincs kedélye, erkölcsi támasza.

Fájdalom, hogy korunkban a hitetlenség ijesztő módon terjed, a minek aztán az a következménye, hogy annyira magasztalt civilizációnk egyre jobban kezd hasonlítani a római civilizációhoz a kereszténység keletkezésének idejében. Nagy része van e hitetlenség lábrakapásában a materializmus felületes tanának s a félműveltség terjedésének. A komolyan nem gondolkodó, csakis külső modorában és megjelenésében művelt modern ember röstelli bevallani, hogy hisz Istenben s hogy az evésen, iváson és magát propagálásán kívül „több dolgok is vannak földön és egen.“ Nem gondolkodott ugyan felette soha; nincs ily gondolatokra elég jó agyveleje; de azért mégis tagad mindent,

mert hát ez most divat. Valóban, Diderot jól mondotta, hogy „a hitetlenség csak a legnagyobb könnyen hívőség“.

Hiszen ha még nem járna a hitetlenség korrupcióval, erkölcsi rothadással: nem kellene rá ügyelni; de az államnak és társadalomnak egyaránt érdekében áll, hogy a hitet az emberekben fentartsa. És nemcsak a népnek van szüksége a vallásra, mint némely modern tudós elég kegyesen megengedi, nem ér e nélkül semmit a legműveltebb ember fia sem e századnak. Mert a hitetlenség ép oly természetellenes, abnormis jelenség, mint pl. az öngyilkosság. Művelt és nem művelt emberben ép úgy megvan a vallás szükségének érzete, mint az önfentartás ösztöne. A vallást nem találták ki; egyszerre született az első emberrel és csak az utolsó emberrel fog kiveszni. A ki hitetlen, csak magára erőteteti a hitetlenséget, mint a hogy az öngyilkos is erőszakot tesz magán, midőn életfentartási ösztönének erős lánczait széttépi. És valamint öngyilkos, azonképp istentagadó is legtöbb oly országokban van, a hol a társadalmi kapesok meglazultak s a tiszta erkölcs rothadásnak indult. Rollában, e nagyszerű költeményben, milyen szépen mondja Musset, siratva ezt a meddő, sivár, a terméketlen vén asszonyhoz hasonló kort, melyben született, hogy hajdan, a hősök és félistenek idejében annál jobban hittek az emberek, mentül több isten volt s négy ezer isten dacára sem akadt istentagadó.

Rousseau, a kit egy időben istenkáromlónak tartottak, elég őszinte volt megvallani: „Eddig csak hívém, hogy hit nélkül is erényes lehet az ember, azonban e tévedésről a tapasztalásból eléggé meg kellett győződnöm.“ Mi is volna az emberiség vallás nélkül! Schopenhauer, a nagy pesszimizista, egy helyütt felállítja a tételt, hogy ha egy napra megszüntetnének minden törvényt, úgy hogy gyilkolás, rablás, vérfertőzés nem esnék sem a törvény előtt, se társadalmilag beszámítás alá; ezen az egy napon a föld rémitő dolgok színhelye volna. A gyilkosságok, rablások, fosztogatások, nemi erőszakoskodások száma millió volna. Hátha most azt képzeljük el, hogy a vallás is — mely azért, hál' isten, még az emberiség többségében, ha rejtve is, él — végképen kivesznék az emberiségből! Mert a törvényeknek és a közvéleménynek koránt sincs oly viszatartó ereje, mint a vallásnak. A ki a törvényt kijátsza, úgy gondolkodhatik, hogy addig nem bűnös, míg tettei napfényre nem jutnak; a vallásos ember ezzel se képes magát bűnös cselekedetekre felbátorítani. Isten, a ki a fekete hangyának fekete kövön fekete éjben lépteit számlálja, látja a bűnös cselekedetet is, ha az emberek előtt nem is jut napfényre. Isten az ember élő lelkiismerete; a kinek lelkében képe nem él, nem méltó az ember névre.

Isten az igazi humanizmus, isten a szeretet és a bölcsesség; míg a modern hitetlenség korrupciót, laza erkölcsöt, könnyelműséget és léhaságot jelent. Azok a félművelt, üres, tartalmatlan, hevülésekre, komoly törekvésekre képtelen nyüzsgő alakok, a kikkel úton-útfélen találkozunk, a kik fitymáló butasággal, szivtelen hencze-géssel nagyra vannak vele, hogy nem hisznek istenben és nem tartoznak semmiféle valláshoz, szolgáljanak intő és elret-

tentő például mindenkin-k, a kiben még nem aludt ki végkép a hit isteni szikrája. Schiller mondja egyik szép epigrammában, hogy nem tudja, mi volna a poezis nélkül, de borzad, ha látja, mik nélküle százan és ezereken. Ugyanezt mondhatja minden vallásos lélek, ha látja a félműveltet, pöf-fekedő tudatlan ágót, mely divatos jelszó-képen hangoztatja az ateizmust.

Kiváló szellemek nem is voltak soha ateisták a szó valódi értelmében. A legrosszabb híró írókból, egy Voltaireből, egy Rousseauból legtöbb oly helyet idézhetnénk, a hol a vallás mellett törnek lándzsát; sőt maga Darwin is egy bizonyos határig elérve, megáll s „imádni tanulja a köd oszlopában rejlő istenséget.“

R. Gy.

Arisztokrata háztartások.

XI.

Életmód és háztartás a new-yorki pénzarisztokrácia körében.

Észleleteink, melyeket eddigelé a különböző nemzetek arisztokráciáinak házi életében és háztartásában tettünk, csaknem kizárólag az ugynevezett történeti arisztokráciára vonatkoztak. Magából fejtegetéseink eredményéből azonban azt a meggyőződést kellett kivonnunk, hogy a gyakorlati élet terén csakis a legszűkebb határok közt jogosult és indokolt a születési és másnemű arisztokráciák közötti merev megkülönböztetés. Minden újabb keletű arisztokráciában, keletkezett legyen az bár a pénz, a rang, a czim, vagy a szellem igényén, megvan a hajlam, hogy történetivé legyen s hogy ezt elérhesse, ép úgy elkülönződik, ép úgy kizárólagoskodik, mint a legősibb arisztokrácia. Tárgyunkra nézve csak az a fontos, hogy minden művelt nemzet társadalmában van egy vezérosztály, mely a civilizáció minden apró segéd-eszközeivel, a társadalmi előnyösítés és a vagyon minden befolyásával rendelkezik arra nézve, hogy a többiektől elütő és irigyletebb életet tolytasson s ez értelemben a mint sorra vettük a francia, angol, olasz, spanyol és orosz születési arisztokráciákat, ép úgy szólhatunk végül a new-yorki pénzarisztokráciáról is.

A new-yorki „society“ főleg abban tűnik ki, hogy az idősebb elem benne mindinkább visszahúzódik s az ifjabb mind függetlenebbül tolikodik előtérbe. „Nyilvánvaló tény, panaszkodik egy gentleman a high life köréből, hogy a jelen áramlat odairányul, hogy a társadalmat ifjú leányoknak, éretlen kamaszoknak s fiatal asszonyoknak szolgáltatassa ki. Még garde-des-dames oknak is szivesebben választanak egy oly nemrég házast, a kivel még kevéssel előbb barátnői viszonyban állottak, semmint a mamákat s európai divatu éltes matrónákat. A mig az ó világban csaknem példatlan eset, hogy egy fiatal leány öregebbek kísérete nélkül jelenjék meg bálban, Amerikában ez már a túlélt álláspontokhoz tartozik. Gyakran csak pro forma választanak egy garde-des-dames ot, sőt még sok esetben a komorna kíséretével is megelégednek, és pedig nem csupán magánmulatságok alkalmával, hanem nyilvános kaszinói- és jótékony-bálok is. Az ember

azt hinné, hogy legtöbb esetben a teljes szalonias nevelésű ifjak szégyenlik szüleiket, kik jobbadán amolyan „selfmade-men“-ek, a kik saját erejükből küzdötték fel magukat a szegénységéből s nem is igen tudnak a csiszolt parketteken mozogni“.

Maga a sajtó a leplezetlenebb nyilvánossággal tárgyalja a társas összejöveteleket. Lírják a bálók látogatóinak nemcsak neveit, de ruháit, gyémántjait is, azokat fesztelen módon becsülgetik s nem feledik ki számot adni az asztal és buffet kiállításáról sem. Egy-egy pénzkirály minden estélye valódi nyilvános esemény és sokszor még arra sincs szükség, hogy az alkalmatlan reporterek tolikodjanak be a new-yorki patricziátus házi szentélyébe, ők maguk küldenek a saját maguk által rendezett ünnepélyekről terjedelmes tudósításokat a lapoknak, mellékelve a vendégek névsorát, a legkiválóbb öltözékek és a terem diszitésének pontos és hű leírásával.

Nem fog ártani egy pár példa a mondottak illusztrálására. Ime, hogy hangzanak a hírlapi tudósítások egy-egy ilyen estélyi ünnepélyről. „Az estély, írja egyik amerikai lap, melyet Robbins Asher Henry asszony unokahugának, Bend Izabella kisasszonynak bemutatása czéljából a mult pénteken adott, a tél legragyogóbb és legelegánsabb mulatságai sorában foglal helyet. Különösen a házi asszony érdeme ez, ki lekötelező szivességgel fogadta vendégeit. Bend kisasszony egyike ez év legbájosabb debutánsainak s felette ügyes tánczosnő, mely tulajdonság különben a Bend-családban öröklődőnek látszik. Bend György ur éveken keresztül a legkedveltebb és legismertebb cotillon-rendező volt, stb.“

Egy más báli tudósítás, mely a Delmonico helyiségében rendezett tánczvizgalomról szól, az ékszereket tárgyalja, szeretetreméltó indiskrécióval, így írván: „Legszebb ékszerei voltak Stevens Parace asszonynak, melyek előnyösen váltak ki fekete bársony és fekete csipkés ruhájáról. Vanderbiés asszony gyémántjai és rubinjai pompásan illettek rózsaszín brocat-ruhájához, a gazdag fehér csipke diszitésekkel. Drouyton Koleman asszony elragadóan nézett ki fehér atlasz és tüll ruhájában s szeretetreméltóságával és előzékenységével sok szívet hódított meg.“ És így tovább, ugyanezen hangon és ugyanily stilban.

A fentebb említett Delmonico New-York legdivatosabb, legfényesebb és legelegánsabb táncz- és ebédhelyisége; különböző fiókokkal bir a különböző városrészekben és Washingtonban is közvetit megrendelt ebédeket. E helyiség az egész Egyesült Államokban ismeretes és sehol sincs párja. A Delmonico család utolsó tagja, ki e nagyszerű helyiséget birta, egy alig 40 éves férfi, megőrült és gondnokság alá helyeztetett. Egy nap azonban elszabadult s nyomtalanul eltűnt. Csak hosszas utánjárás után bukkantak rá egy vadonban, éhen veszve és megfagyva. A dúsgazdag ember rögeszméje az volt, hogy koldus, nincs mit egyék és nincs lakása s czéltalanul kóborgott koldulgatva, az az ember, a kinek asztala igazi lucullusi hirben állott. Minő metsző ironiája a sorsnak!

Tehát a Delmonico-helyiség tekinthető a new-yorki elegáns világ gyűlhelyének. Sok családnak nincs elegendő helyisége arra, hogy bálók rendezzen vagy nagy

társaságokat fogadjon és ha van is, nem akarja magát otthon zavartatni s napokig tartó rendtelenségekkel vesződni. Az ilyenek aztán a Delmonico-hoz hívják meg vendégeiket, a minnek az az előnye is megvan, hogy mindenki ugyanazt a zenét, menut, kiszolgáltatót és diszitést kapja itt s minden összehasonlítás és féltékenykedés tárgytalanná válik. Mindez régebb nem így történt, egyszerűen tánczterem híjában takaróval fedték be a szőnyeget, hogy ne szenvedjenek a táncz által, a hosszú, keskeny drawing roomban, a lépcsőkön cselédek és szobalányok vihánkoltak s mig az öregebbek érdeklődése a vacsoraszal kőre összpontosult, a fiatalság a konyhalépcsőn áradozott érzelmes tété-tétében. Mindenesetre volt némi előnye e patriarkális időtöltésmódnak is. Nem volt meg benne az a veszély, a mi ma, hogy ifjú emberek könnyen elmulasztják magukat a papáknak és mamáknak bemutatni s azért sok báli ösmeretség fejlik ki és érik meg a szülők háta megett.

New-York legfényesebb tánczmulatságai azok, melyeket egy „patriarkák“-nak nevezett urakból álló egyesület rendez s a mely egyesület már tizenégy év óta fennáll. Ezek a „society-ball“-ok mindig a Delmonico-helyiségekben tartatnak s a „dowager“, azaz az idősebb elem viszi bennük a szerepet, ellentétben a F. C. D. C. és a kotillonnal, mint az ifjabb „set“ kedvteléseivel. A társaság legtekintélyesebb és legelőbbskelő elemei találkoznak itt s a negyven éves „beau“ a saison debütansnőivel tánczol és cseveg. Ötven ily patriárka van, s egynek évi tagsági díja 125 dollár, a mivel szemben azt a jogot nyeri, hogy igényt tarthat az évenként rendeztetni szokott három bál mindenikén öt-öt meghívóra, melyek közül hármat urakhoz, kettőt pedig hölgyekhez intézhet. A meghívandók neveit egyszerűen közli a managerrel, a többi aztán ennek a dolga. A patriárka házas ember kell hogy legyen, s szilárd állással kell hogy birjon a társadalomban. Nemrég hasonló egylet a nők közt is keletkezett, kik hasonlatosság kedvéért matriarkáknak nevezik magukat.

Rendkívül rajong a tánczoló Amerika a cotillonért, vagy az ugynevezett geoman-ért s a ki e tánczot ügyesen tudja rendezni, az híres emberré lesz, kinek nevét a legolvasottabb lapok is felkapják. A ki meg épen új tourt talál fel, az arslánává lesz a szezonnak. Mindenféle csodálatosnál csodálatosabb kombinációkat teremtenek, melyek között legujabb az, hogy a nők és férfiak közt egy vásznat feszítenek ki, hogy egymást ne láthassák s azután ennek szélén nyujtják egymásnak ujjait s az egymásra bukkant párok együtt tánczolnak. Léteznek bizonyos cotillon dinnerek is, melyeken mindjárt az ebéd bevégezte után az ünnepelt tánczra kerékednek.

Részben az idegen szokások utánzása, részben túlhajtott eredetieskedés pótolja az amerikaiaknál a történelmi fejlődés hiányát az élet mulatságos oldalaiban és ujabban igen szokásossá lett téli ünnepélyeket rendezni nyáron s nyáriakat télen. Csaknem szabállyá kezd válni lassankint a vidéken tartózkodás télen át is, az év csekély részének kivételével, de ezeket is gyakori kirándulások szakítják meg falura vagy a hegyek közé. Épen úgy szeretnek tél

lakodalmakat is falun rendezni, s ez az ujtás bizonyos sport jellegével látszik birni.

A szokásban levő téli időtöltések közül hadd emlitsük fel a „coasting partie“-kat, midőn hosszú és keskeny szánakon szorosán egymáshoz simuló párok csuszkálnak a havon. Továbbá kedveltek az ugynevezett „theatre partie“-k is; nem egyéb ez rendes színházba menésnél, melyet azonban Delnél (Delmonico amerikaián rövidített neve) ebéd előz meg és vacsora követ, a végén természetesen az elmaradhatlan cotillonnal fűszerezve. A színházban minden nőnek megvan a maga „particules mero“-ja, a ki a legdrámaibb jelenetek alatt fesztelenül mond hölgye fülébe gyöngéd dolgokat, a figyelő közönség nagy bosszuságára. Kevésbé zavaró szerencsére az ily viselkedés a „circus partie“-kon. Még nagy elterjedésnek örvendenek a *fortune telling* vagy jövendőmondó, meg a *palmistry* vagy kézjósító partiek is.

Bőjt idején a mulatókedv megcsappan kissé, de csak azért, hogy később újra, annál nagyobb erővel törjön ki. Buzgón járják a templomokat, hol a főbb családoknak külön fizetett helyeik vannak, melyekről érdeklődnek a lelkeseknek nem egyszer nagyon is világias színezetű előadását. Közbe lopva kaczerkodnak, udvarolnak, légyottokat adnak. Még tánczolnak is keveset itt-ott titokban, de a divat már inkább az irodalmi felolvasások pártjára áll, hol azonban szintén teljes estélyi öltözetekben jelennek meg. Napirenden vannak még a lovagló-, korcsolya-, tekéző és lawn-tennis klubok is, továbbá bizonyos varró-kränzchen-ek („sewing-classes“) melyekben a szegények és szűkölködők számára dolgoznak. Egy szóval, európai láb- és gyomornak nem kis dolgot adna egy amerikai szeszon minden kedvteléseit kimeríteni.

Csak néhány napra köszönt be a tavasz, s ezután rögtön a legforróbb nyár nehéz kedik a metropólisra ólomszárnyaival. Mindenki falura tódul, a hegyek és erdők közé s a tengerpartra. A gazdag magánzók brit vendégeikkel, kiknek hű majmolók, Newportba, az államférfiak és politikusok, zenészek és sportemberek Saratogába; színészek és színésznők, vasutkirályok és börziánerek Long-Pranchbe; írók, képharistnyások, festők és tanárok Mount-Desertbe, a Shoal-szigetekre, és az Addiondakra. Utóbbi hely a mellbetegeknek és tüdővészesekeknek is rendes üdülőhelye; de mindenütt különböző csoportok alakulnak kirándulásokra (Camping out) s mindenütt láthatni merész newyorki nőket vadászfegyverrel és táskával kószálni szerte.

Newportban azonban civilizáltabban, hogy úgy mondjuk — blazirtabban élnek. Az itteni társaság különböző „set“-ekre oszlik, melyek közé tartoznak az „aneint and honorable“-ok, a „rich and powerfull“-ok, a „free and caty“-k, továbbá egy irodalmi, vallási, művészi, és egy „go as you please“ stb. A művelt európai csak mosolyog e különféle kottériákon a demokrácia hazájában. Most rókatüzések, majd reggeli cotillonok, vagy „barn westminy“ állanak a programmon, mely utóbbi abból áll, hogy tágas csüröket mezei virágokkal felcizomáznak, tarka lámpákkal kivilágítják s az urak hajporosan és fantaisie-kosztümökben jelennek meg. Rendesen kivilá-

gos-virradtig foly a táncz, ha csak meg nem szakítja egy-egy *straw-vide*, mely alkalommal szalmával kitömött kocsikban foglalnak helyet a párok ép oly tömötten mint a „coasting party“-knél, s gyerekes kedvteléssel harsogtatják pléh-trombitáikat. A nők szívesen velocipedeznek is, két és három kerekű velocipédeken, mivel hallották, hogy e sportnemben az angol herczegnők nagy mesterek, s nekik azokat okvetlen utánozniok kell.

Az amerikai társadalom megítélésénél nem szabad feledni, hogy az egy hirtelen meggazdagodott egyének társadalma, kiknél az élvezet eszközei megelőzték az élvezet művészetét. Olyan, mint a fölseperedett bakfis, ki a világba bevezetve, mindent egyszerre szeretne fölfalni, semmi sem elég neki, nem bir mértéket tartani s halálra tánczolná magát, ha a mama vigyázó szemei nem örködnének felette.

Schopenhauer a zsidókról.

A XIX. század legnagyobb gondolkodóját, Schopenhauer Arthurt, a kinek szelleme annyi dologra terjedt ki, hogy külön Schopenhauer-lexikont lehetett kiadni, természetesen a zsidó kérdés se hagyhatta érintetlenül. De legkevésbé se mondható zsidó barátnak s talán ezért akarják némelyek a világgal mai napig elhíttetni, hogy a frankfurti bölcse csak dilettánsfilozóf. Tőle ered az a híres és a zsidókat oly kitűnően jellemző röpszó: A zsidók hazája a többi zsidó. (Das Vaterland der Juden sind die übrigen Juden.) Jellemző, mennyire megegyezik Schopenhauer felfogása a mai antiszemita jónak részének a nézeteivel, csak hogy a mit ez utóbbiak homályosan sejtenek, a pesszimizmus bölcse világosan indokolta, kifejtette és megmagyarázta. Lássuk tehát Schopenhauer érvelésének főbb pontjait.

A zsidóságot mindenekelőtt azért nem szereti, mert a zsidóság alapjellemé realizmus és optimizmus, mint két rokon fogalom, melyek a tulajdonképeni teizmus föltételei, minthogy ez az anyagi világot abszolút reálisnak és az életet kellemes ajándéknak vallja. Ezzel a zsidóság ellentétben áll a brámanizmus- és buddaizmus-sal, melyeknek alapjellemé idealizmus és pesszimizmus, minthogy a világnak csak álomszerű létezését tulajdonítanak és az életet vétkeink következtétől tekintik. Ellentétben áll a zsidóvallás (az ó-szövetség) a kereszténységgel (új szövetség) is, mint a hogy az optimista Mózes ellenlábasa a pesszimista Jézusnak. A zendaveszta-tanban, melyből a zsidóvallás keletkezett, a pesszimista elemet még Ahriman képviseli, a kinek a zsidóságban már csak alárendelt szerepe van, mint sátánnak. A zsidóság Ahrimant optimisztikus alapítvésének kijavítására használja, t. i. a bünbeesésre, mely ama vallásba is behozza a pesszimizmus elemet s annak még leg-helyesebb alapgondolata.

Monoteizmus és zsidóság kölcsönös fogalmak. A zsidóság, mely eredetileg az egyetlen tisztán monoteisztikus vallás, nélkülözi a halhatatlanság tanát, tehát a halál utáni visszafizetést is, hanem csak időleges büntetésekkel és jutalmakkal bir, mi által minden más vallástól különbözik, habár nem előnyére. A tulajdonképeni zsidóhit

az összes vallások közt a legnyersebb, mert az egyetlen, melyben a halhatatlansági tan nyomára sem akadni és Schopenhauer ama nézetének ad kifejezést, hogy a megvetés, melyben a zsidók a velük egyidőben élt összes népeknél állottak, hihetőleg hitvány vallásukon alapult, azon a képtelen teizmuson, mely oda lyukad ki, hogy az Ur, a ki a világot teremtette, féltékeny minden más istenre.

A frankfurti bölcse épen azért nagy szerencsétlenségnek mondja, hogy az a nép, a melynek kultúrája a mienkét megvetette, nem az indok vagy görögök, még csak nem is a rómaiak, hanem a zsidók voltak, egy jelentéktelen, elkülönített, makacs, hierarkikus a keleti és nyugati egykoru nemzetek által megvetett zugnép.

A zsidók emanczipációja ellen erélyesen kikel Schopenhauer, azt mondván, hogy a zsidó nép, melynek perszonifikációja Ahazvér, hontalansága daczára példátlan szívósággal ragaszkodik nemzetéhez s nagyon szeretne megint országhoz jutni. Egyelőre parazita módon más népen nyakán él; de azért élénk hazafiságot érez saját nemzete iránt s ezt a legbensőbb összetartás által nyilvánítja. Ebből kitűnik, mily képtelenség, ha a zsidóknak részt engednek bármely állam kormányzatában. A zsidók emanczipációját tehát nem szabad annyira kiterjeszteni, hogy állami jogokat nyerjenek keresztény államokban; mert csak ekkor lesznek *con amore* igazi zsidók. Hogy más emberekkel egyenlő polgári jogokat élvezzenek, az igazságosság követeli, de hogy részt vegyenek az államkormányzatban: képtelenség; mert a zsidók továbbra is idegen keleti nép maradnak s azért letelepült idegeneknek tekintendők.

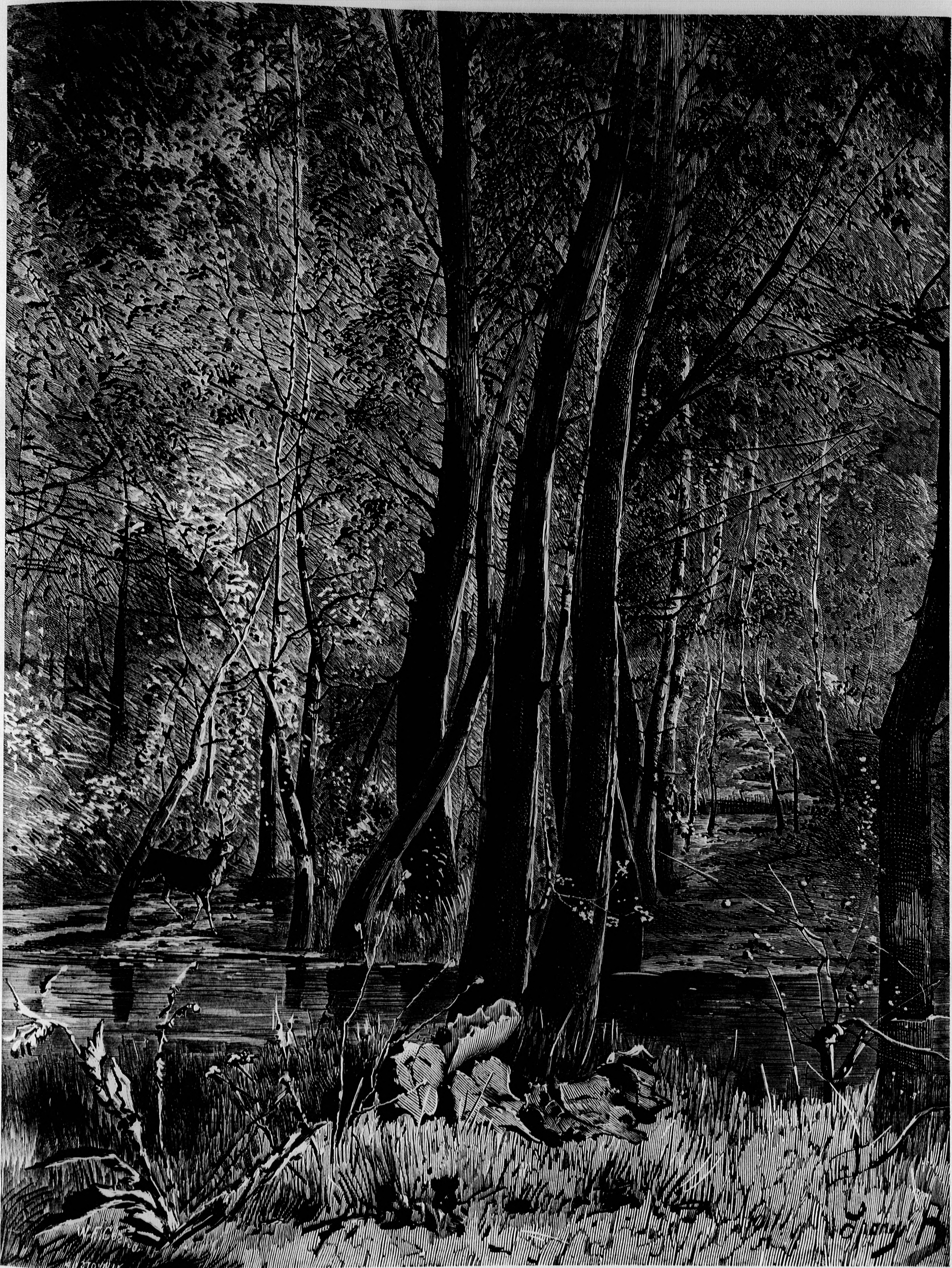
A zsidók és keresztények közti házasságot azonban megengedhetőnek véli Schopenhauer; mert csak így hiszi elérhetőnek, hogy a zsidók lassankint eltűnjenek a föld színéről és hogy a zsidók ismeretes hibái, melyek közt a legkirívóbb csodás hiánya mindannak, a mit a *verecundia* szó fejez ki, a keresztény vallás hatása alatt megszűnjenek. Ajánlja a zsidóknak, hogy keresztelkedjenek ki mentül tömegesebben.

Látjuk tehát, hogy a jónak és reális antiszemitizmus programját már Schopenhauer felállította három pontban, melyek föllelik mindazt, a mit a zsidók ellen azóta felhoztak. E három pont a következő:

1. A zsidó vallás rossz vallás, elavult vallás, nem Európába, a mai civilizált, humánus keresztény-korba való, tehát módot kell kitalálni, hogy ez a vallás eltűnjék a föld színéről.

2. A zsidó nem lehet jó hazafi, mert a világ minden részének zsidai összetartanak és saját fajbelieikhez szítanak. Épen azért, a mig Jehova és vallása létezik, a zsidókat nem lehet annyira emanczipálni, hogy az állam kormányzatában is résztvehessenek.

3. A zsidó-kérdést csak úgy lehet megoldani, ha a zsidók tömegesen elhagyják vallásukat és kikeresztelkedve, keresztényekkel házassodnak össze. Csak ily módon tűnhet el Mózes barbár, nyers és bosszúálló vallása; csak ily módon veszhetnek ki a zsidók általános ismert hibái, melyeknek egy részét, igaz, a sok százados elnyomatás és megvetés fejlesztette és növelte naggyá.

ERDŐRÉSZLET.

Ime Schopenhauer a legjózanabb, legracionálisabb, legütdatosabb, egyszersmind mérsékelt antiszemita, a ki tulajdonképen semmi mást nem követel a zsidóktól, csak hogy *keresztelkedjenek ki*; mert e harmadik pont teljesítésével elesik a két előbbi pont: megszűnik a zsidó vallás, melyet a vallások legnyomorultabbjának mond és a zsidó részestülni fog mindama társadalmi és állami jogokban, melyekben, a mig zsidó, ezért nem tanácsos őt részesíteni, mert nem lehet jó hazafi. Akkor majd senki se fogja mondhatni, hogy a zsidók hazája a többi zsidó; mert nem lesznek a világ minden részében elszórt Ahazvérek, a kik ösztönszerű szívóssággal összetartanak, azzal a kába hittel, hogy valamikor még egy új Izraelt alapítanak és felépítik Salamon templomát. Tehát nem a zsidók kikergeteése, mert ez bajosan vihető keresztül, hanem általános kikeresztelkedése a józan antiszemitizmus főpontja és jelszava. Zsidók, keresztelkedjétek ki és az antiszemitizmus megszűnik magától. Ha őseink Szt. István alatt le tudtak mondani pogány vallásukról; miért ne mondhatnának le a zsidók Mózes elavult, Jézus által tökéletesen reformált és Európában immár tarthatatlan vallásáról!

IRODALOM.

Furcsa

— Rajz. —

- Itthon van a báróné?
- Igenis itthon van, de
- Merre van a szobája?
- Erre kérem, de most nem lehet hozzája bemenni, mert éppen toilettet csinál.
- Ej! ne csacsogjon annyit!
- Én nem bánom, csak tessék, de . . .

Egy fiatal ember volt, akit az öreg komornyik nem akart beereszteni urnője boudoirjába, határozott parancsa lévén, hogy senkit be ne bocsásson addig, mig öltözködik.

No de hagyjuk az öreget dunnyogni, mi meg jertünk az ifju után, ki minden kopogtatás nélkül lépett be Mikla báróné boudoirjába.

A báróné Mikla Dénesné, egy fiatal, 22 éves özvegy asszony; láttam a keresztlevelét, hát el lehet hinni. — Hires szépségéről, szellemességéről — kaczérságáról. Nagyon sok udvarlója van, mindegyikkel kaczérekodik, különösen az ifju Boglár gróffal, meghívja néha-néha udvarlóit, tea után jó éjt s szép álmokat kíván nekik s azután bevonul boudoirjába, amelyen állítólag három lakat van.

A mi szívét illeti, ezzel nem tud senki tisztába jönni. Minden udvarlója — kedves, szeretetreméltó, de egyikkel sem elég komoly, s a szerelemlről s más egyéb eszményi dolgokról nem szabad neki beszélnie, mert akkor mindjárt ásitani kezd, s az annak a jele, hogy álmos, s akkor az udvarló kénytelen jó éjt kívánni.

Legszivesebben látja a kis gróffot, de azért ezzel se foglalkozik komolyan, s ennek se szabad a szerelemlről beszélnie. Mindössze csak annyival van több szabadsága a többi udvarlónál, hogy bármikor

elfogadja s bármikor nála maradhat teára . . .

Azt beszélnek róla, hogy ifju korában csalódott, s csak daczból ment férjhez s azóta gyűlöli a férfiakat. — Azt mondják, hogy kihalt szívéből a szeretet, s nincs az a férfi, aki azt fel tudná ismét éleszteni.

De hát kérem, ezt mind csak mondják, én nem hiszem el, ne higgyék el önök se, mert én nagyon jól ismerem az én bárónémat, sokszor vagyok nála — persze ő nem lát engem — s mikor magánosan van, nem egyszer hallom őt ábrándozni.

— Mily unalmas így az élet — mily türes a szívem! Kell valakit keresnem, akit szeressek! Oh de kit! Van vagy három tuczat udvarlóm, de az egyik unalmasabb mint a másik, s mily ostobák! Bah! S aztán szeretni? — Tudnak is ezek szeretni; nem állnék jót egyikért sem, egy hétre sem — Még Berti ér legtöbbit, csinos ficzkó, tud okosan csevegni, szemében van tüzszenvedély . . . De gyanakszom, hogy az nem igazi, ő csak tettet, mintha szeretne! . . . Lehet is, hogy szeret, de miért? Mert szép, kaczér . . . s mindennek fölött gazdag vagyok! Bah, mily unalmasok manapság az emberek, oly férfi kellene nekem, aki igazi férfi, a ki szeretne szenvedélyesen . . . csak azért . . . mert szeret . . . aki nem tekintené gazdagságomat, szépségemet, hanem egyedül szívemet! Azt hiszik rólam, hogy nem tudok szeretni! Oh, pedig tudok nagyon, forrón, szenvedélyesen; büszkeségem daczára rabja tudnék lenni egy férfinak!

A bárónéról elég lesz ennyi.

Most még csak pár szót az ifjuról, a ki bement!

Igen csinos ficzkó s körülbelül 25—26 éves. — Szép magas termet, férfias arc, magas nyit homlok, szemében erő és tűz; s ha szem valóban a lélek tükre, ugye szép testben szép lélek is lakik. — A bárónénak távoli rokona, névleg: báó Tazlár Ákos. — Gyermekkora óta falun lakott szüleinél, nem igen szerette a társaságot s különösen a nőket. — De azért világért se nőgyűlölő. Sőt ellenkezőleg tiszteli s szereti a nőket, de fél tőlük. — Folyton falun, szabadon tartózkodva, a természet reá nagy befolyást gyakorolt. Valósággal a természet gyermeke volt, afféle vad virág, amely szép, — de nincs il'ata.

De most már menjünk be; a báróné bizonyára elkészült már annyira, hogy elfogadhat minket is. — Bemehetünk bátran.

No éppen jókor jövünk! A báróné már teljesen kész, csak egy pár rakoncátlan hajszálat kell még az utból eltávolítani. — Gyönyörű termet, plasztikus idomok, arca halvány, csak ajkai pirosak, az ember azt hinné, festve van. — Pedig nincs festve.

— Haja szőke — szemei feketék — s mily beszédesek. — A ki jól tud a szemekből olvasni, — nem nehéz mesterség — az rögtön láthatja, hogy azaz asszony csupa érzelem, csupa szenvedély! — Öltözéke igen izléses: halvány kék ruha cipkével fedve, mélyen kivágott derék, köröskörül csipke-fodrokkal. — Kez i aprók s finomak, s ha szive is csak akkora mint az ökle, könnyen megérthetjük, miért nem fér oda több . . . csak egy!

Ott ül Ákos is egy hinta-székekben; ugy látszik nem valami nagyon érdekli őt az

asszony, mert el van merülve az arczképek nézésébe.

Még egy pillantás a tükörbe s minden kész.

— Csak hogy már kész vagy — szolt Ákos.

— Azt hiszem, elég hamar volt — felelt a báróné s leült Ákossal szembe egy másik hintaszékbe. — Szép volt, hogy eljöttél, már nagyon régen nem láttalak.

— Megvallom kedvesem az igazat — szolt Ákos egykedvűen, nem saját akartomból kerestelek fel.

— No, ezt kár volt megmondanod! De hát ki parancsolt téged ide?

— Tudod jól, hogy nem igen szeretem a társaságot, nagyon egyszerű gyerek vagyok, s mindennekfelett ügyetlen, különösen a lányokkal meg az asszonyokkal szemben, s azért ahol csak lehet, kerülöm őket.

— Azt is tudod, hogy egyetlen fiu vagyok, szép név s nagy vagyon birtokosa s ha meghalnék, hát azokra a kedves rokonokra szállna az összes vagyonom, akiket, tudod, hogy mennyire szeretek; s ezen felül kihalna a Tazlár család!

— Hisz ezen könnyen lehet segíteni!

— Igen, meg kellene házasodnom. Atyám is óhajtja ezt, s nem tagadom, én sem irtódom attól; ott falun persze nem igen lehet megházasodni, mert ott csupa libácska van, itt Pesten pedig nem vagyok ismerős, aztán meg nem tudok udvarolni, pedig ez nagy baj!

— Bizony ez nagy baj!

— Sokáig tanakodtunk édes atyámmal, hogy mit tegyek, mig végre arra a gondolatra jutottunk, hogy leokosabb lesz, ha följövök hozzád, megkérlek szépen, hogy vezess be a nagyvilágon s taníts meg udvarolni. — Te ismerős vagy a nagyvilágban, okos, szellemes, ügyes asszony vagy, neked ez könnyen fog menni. Nos hát elfogadod-e?

— A mi az elsőt illeti, hogy vezesselek be a nagy világba, azt igen szívesen, de hogy megtanítsalak udvarolni, az nehéz feladat, — azt nem is igen lehet tanítani, arra nem merek vállalkozni.

— S miért nem? Majd rajtad fogok próbákat tenni s ha valamit rosszul teszek, te szépen helyreigazítsz; ugy majd csak beletanulok valahogy. — Mert ne hidd ám, hogy én olyan ostoba vagyok, mint ahogy talán kinézek, s azért mert nem forgolódom társaságban, hát nem tudok okosan beszélni, nem tudok szeretetreméltó s kedves lenni, s mert nem szerettem soha, hát nem is tudok! Hohó! Szívem, az van nekem is, és szeretni . . . azt nagyon tudok!

— Ez mindenesetre a földolog!

Igy nem bánom, szívesen beleegyezem, s ha akarod mindjárt meg is kezdhetjük. De nehogy valaki zavarjon, majd behivatom az öreg komornyikomat, s megmondom, hogy senkinek se vagyok idehaza.

A báróné csengetett s a komornyik bejött.

— Ha akárki jönne is — szolt hozzá a báróné, — mondja, hogy nem vagyok idehaza.

Az öreg komornyik megcsóválta a fejét, gyanus szemekkel méregett, majd a bárónét, majd meg Ákóst, de nem szolt semmit, csak mikor kiment mrmogta, hogy:

— Furcsa, — . . furcsa . . . nagyon furcsa!

— No, Ákos már most kezd el, tégy úgy, mintha régi ismerősök volnának, kopogtass szépen s jér be.

Ákos felkelt, az ajtóhoz ment s kopogtatott.

— Szabad! — Ah, ön az Béla! Szép, hogy meglátogatott, szolt a báróné.

Ákos meghajtotta magát, megfogta az odanyujtott kis kacsót s egy csókot nyomott arra.

— Foglaljon helyet!

— Köszönöm szépen, ha megengedi, hát ide ülök az ön közelébe. Rég nem láttam már, hogy érzi magát?

— Sokat unatkozom!

— Unatkozik, majdnem hihetetlen. Egy szép asszonynak ne volnának udvarlói, kik mulattassák?

— Udvarlóm az igaz van elég, de hogy mulattatnak-e az már más kérdés!

— No de van bizonyára köztük egy, aki legalább érdekli s aki nem unatja.

— Higyje el, hogy nincs egy se!

— Az baj, mert ha találna valakit, aki iránt érdeklődnek, akit szeretni tudna, higgye el, nem unatkoznék soha!

— Honnan tudja ön azt... vagy talán szerelmes... .

— Lehet, még magam se tudom!

— Hogyan? Nincs tisztába érzelmeivel? Akkor, higgye el, nem is szerelem az!

— S miért nem?

— Mert a szerelmet nem lehet semmi más érzellemmel összetéveszteni, s a szerelem nem fejlődik más érzelmeiből. Hisz szeretethetünk valakit a nélkül, hogy tisztelnők vagy becsülnők őt. Amornak be van a szeme kötve s ha le is oldjuk szeméről a köteléket, ez mit sem használ, mert Amorkak is! Mert a ki valakit szépségéért, jó-ságáért, gazdagságáért vagy más egyéb jó tulajdonságáért szeret, az nem igazi szerelem; az az igazi szerelem, mikor szeretünk valakit azért: mert szeretjük!

Csak hogy ez nem minden léleknek és szívnek tulajdona. — Megengedem, hogy vannak, a kik szeretnek a nélkül, hogy tudnák miért, de hogy ez általános szabály legyen, azt kétkem. Hogy valakit megszeressünk, ahhoz kell, hogy az lekössön, érdekeljen bennünket, mert e nélkül szerelem nem fejlődhetik.

— Ön, úgy látom, még nem szeretett soha. A szerelem észrevétlenül támad az ember szívében, ahhoz nem szükséges, hogy valaki lekössön, érdekeljen bennünket. Majd ha egyszer talál egy nőt, a kit megszeret meg fogja látni, hogy igazam volt.

— Oh, bár találnék! Higyje el, hogy érzem annak hiányát nagyon. Pedig én tudnék szeretni, igazán. El tudom képzelni, mily boldogság lehet valakit szeretni tisztán, önzetlenül, élni valakiért, ki egész boldogságunk, egész világunk, tünni, szenvedni a poklot, a menyországért.

— Hát miért nem keres magának valakit. Hisz annyi szép leányt ösmér, ne volna köztük egy se, ki megfeleljen ideáljának? Vagy tán anyalt keres?

— Oh nem!

— Hát milyen legyen?

— Jó, leírom önnek, milyen legyen a nő, a kit szeretni tudnék!

Ákos megfogta gyöngéden a báróné kezét, közelebb hajolt hozzá s folytató:

— Külsőre legyen olyan, mint ön! Ma-

gas termet, — szép nemes vonások, — eper ajkak, melyekről oly édes lehet a csók — tüzes fekete szemek, melyekből olvasni lehessen, hogy: szeret!... Lelke legyen nemes és tiszta — épen olyan, mint az öné... legyen okos, szellemes... szive csupa jóság és szeretet, miut az öné... s mindenekfölött szeressen engem... épen úgy...

Ákos mindinkább fokozódott hévvel mondta e szavakat, a báróné kis kacóját mindig jobban és jobban szorongatta, mindinkább közelebb hajolt hozzá, úgy hogy a báróné forró lehelletét érezé, ajkán volt már a vallomás, de az az ostoba komornyik elrontott mindent. Epen az utolsó szavaknál jött bejelenteni, hogy miszerint a kis gróf óhajtja tiszteletét tenni.

— Mondja a grófnak, hogy nem vagyok idehaza.

— No de talán elég is volt már a játékból — úgy látom, téged nem igen szükséges tanítani, te elég jól érted a dolgot!

— Jól mondod, hogy játék, — tűzzel játsztam s megégettem magam!

A báróné megértette a czézást, de nem felelt!

— Mariska! — szolt Ákos, megfogva a báróné kezét — ugy-e te megértettél? Jól mondtad, hogy a szerelem észrevétlenül támad az ember szívében. Látom, hogy igazad van! Szeretlek... magam se tudom miért, csak érzem, hogy szeretlek nagyon s boldog vagyok! Oh szólj, tudnál-e te is szeretni?

... S az a számár komornyik megint majd elrontott mindent. De már késő volt, a csók elcsattant, az öreg komornyik hirtelen visszaugrott, becsapta maga után az ajtót s csak a fejét csóválta.

— Furcsa... furcsa... nagyon furcsa.

Festetich Géza gróf.

Hogy lehet meggazdagodni?

— Elbeszélés. —

Irta: *Balázs Sándor.*

Hogy lehet az embernek meggazdagodni?

Ez egy olyan érdekes kérdés, hogy a ki erre kielégítő, s mindenek felett általános s minden ember által használható eszközt talál ki, az bátran szabadalmat kérhet találmányára, — mert legalább ő maga okvetlenül meg fog belőle gazdagodni!

E kérdéssel, mióta a vagyon értékét ismerik az emberek, nagyon sokan foglalkoznak, s nagyon sok rendszert és elméletet találtak ki.

S az a csodálatos, hogy e rendszerek mindegyike egyaránt jó, vagy egyaránt rossz, már a szerint, hogy ki az, a ki e rendszert alkalmazni és követni akarja.

Némely emberre nézve minden ut jó, mind n elmélet czélhoz vezet, másra egy sem elég jó.

Mert valami még kell a legjobb elmélethez is. Azaz hogy két valami. Egyik az ügyesség és képesség a rendszer gyakorlati kivitelére. A másik egy mosoly. Egy istenasszony mosolya. A szerencse istenasszonya.

De mint egyetlen asszonynak, úgy ennek az istenasszonynak mosolya se megszereshetetlen. Ennek is van ára. És pedig olyan

ára, melyet mindenki megfizethet, mert nem készpénzfizetésről van szó.

Csak olyan árról, a melyet a legszege nyebb is megfizethet, ha erős akarata van.

Ez az ár a bátorság, a koczkáztatás mérséklése, a kitartás és a furfang. Ennek jutalmául a szerencse istenasszonya mindig mosolyog egyet, s ez a mosoly mindig egy egész vagyont ér.

Ezt az unalmas akadémiai értekezést vagy elmesuttatást két fiatal ember tartotta egymásnak, egy olyan pillanatban, midőn a fiatal emberek mindenféle, képtelennél képtelenebb tárgyakról is képesek filozófiai értekezésekbe bocsátkozni, akkor tudni illik, a mikor üres a tárcza, hiányzik a társadalom főidege — a pénz.

— Nem megy, Tódor, — mondá az egyik, egy oly szép szőke fiatal ember, a ki bizony már csak azért is megérdemelné, hogy a tárczája soha se legyen üres — sehogy se megy. A tanácsos ur épen olyan, mint a fulusi kocsmák feliratai: „Ma pénzért, holnap ingyen!”

Mindig csak a holnappal biztat. Klára apja pedig kereken kijelentette, hogy a mig ki nem neveztek, ne mutassam magamat előtte. Háziasszonyom megkért, hogy jövő hó elsejére lássak más lakás után, Frigyes ur pedig, a fizető pinczér, oly hálátlan és szórakozott, hogy egészen megfeledkezett róla, hogy valaha tanuló társak voltunk s kijelentette, hogy levestől a főzelékig hajlandó ugyan még egy ideig menni, de azon túl egy lépést se tesz. Szabóm elárulta, hogy hasztalan visel körszakált, mert azért valódi kecske. Mindig csak a káposztáról beszél.

Egy szóval, kedves Tódorkám, itt az ideje, hogy revolvert vásároljak, vagy beálljak fotográfusnak a cziankai kedvéért!...

— Nem, Alfrédkám, — felelé a jó Tódor — ennek még nincs itt az ideje. S remélem, hogy soha sem is lesz az ideje. Ha ugyan hajlandó vagy ellenmondás nélkül és pontosan követni utasításaimat és úgy cselekszel, úgy beszélsz, úgy viseled magadat, mint ahogy számodra előírom. Ötletem támadt.

Alfréd gunyosan nevetni kezdett és azt mondta, hogy barátja olyan, mint a lutri-professzorok, a kik másoknak bizonyos ternókat árulnak, mig maguk hónapos szobában laknak és főzelékkel táplálkoznak. Vagy pedig az a bizonyos párisi finánczseni, a ki az adósok börtönébe zárva dolgozott ki tervezetet arra nézve, hogyan kell Franciaország államadosságát legkönnyebben kifizetni.

Tódor azt felelte rá, hogy nem ildomos dolog valamely ötletet kigunyolni, addig, mig meg nem ismeri az ember. És hogy arra az esetre, ha Alfréd szavát adja rá, hogy keletkezendő vagyonát lelkiösmeretesen megosztja vele, ő kötelezi magát, hogy rövid idő alatt mindkettőjüket jómóduakká, sőt gazdagokká fogja tenni. S egyszersmind kijelentette, hogy vállalatában annyira bizik, hogy hajlandó készpénzt is koczkáztatni az üzlet érdekeinek előmozdítására.

Mint a trombitász a vén harci paripát szokta, ez a bűvös szó: készpénz, úgy fevillanyozta az eddig szórakozott Alfrédot. Felugrott székéről és úgy vizsgálgatta barátja arcát, ha vajon tréfál-e vagy komolyan beszél.

Sőt előszóval is megkérdezte.

— Bizonyos dolgokban nem szoktam tréfálni, — felelte Tódor és oly komoly üzleti arcot öltött, hogy Alfréd szívében is hit ébredt, eltűntette a gunyos mosolyt ajkairól, kezét nyújtott barátjának és azt mondta, hogy igéri és fogadja.

— Becsületedre?

— Becsületemre!

Tódor erre elővonta tárczáját és tartalmát kiürítette maga elé az asztalra.

Alfréd nagy szemeket meresztett, de bármennyire is kimeresztette szemeit, alig mert hinni azoknak.

Mert szokatlan és reá nézve hihetetlen látvány tárult fel előtte. Nem tudta, ébren van-e vagy álmodik, olyas valomit látott.

Látott egy ujdonatú százforintos bankjegyet s kíséretében néhány tizest, ötöst s egyest. Nézte, nézte, de folyvást azt hitte, hogy csalfa álom vagy gonosz káprázat úz vele pajzán játékot.

De mit sem szólt, rettegett, hogy a szép látomány eltűnik.

Tódor szó nélkül szortírozta a bankjegyeket és azután pontosan és fenhangon megszámlálta.

— Itt, a mint látod, százhetvenkilenc forint van készpénzben. Nagynénem hagyatéka, ki már öt év óta ígérgette, hogy meghal és ma egy hete becsületesen be is váltotta a szavát. Ez az összeg szép összeg, de nem elég nagy összeg arra, hogy mind a ketten odahagyhassuk a diurnistaság kutyakenyerét, de elég nagy összeg arra, hogy oly vállalatot kezdjünk vele, melynek, ha ügyesen játszod el azt a szerepet, melyet számodra szerezttem, okvetlenül sikerülnie kell. Én ezt a pénzt üzletünkbe, illetve beléd fektetem, s ezzel oly jelét adom irántad való barátságomnak, melyért, remélem, becsületesen megosztod velem okvetlenül megérkező gazdagságodat.

Alfréd kezét nyújtotta Tódornak s arra kérte őt, hogy ne sértse meg őt ily méltatlan gyanuval és föltevással.

Tódor nem volt szentimentális ember, s azért ezt a megjegyzést nem hallottá tévén, minden bosszabb bevezetés nélkül áttért terve előadására.

— Mindenekelőtt azt kell elhítenünk a világgal, hogy gazdaggá lettél. Ezt magamra vállalom én, neked csak utasításaim szerint kell viselned magadat. Holnaptól kezdve fele hordod az orrodát. Dijnok társaidal szóba sem állsz, a fogalmazónak, a titkárnak csak immel ámmal köszönsz, s olyan hangon mondasz jó reggelt nekik, mint a hogy eddig ők mondtak neked. A tanácsos ur előtt meghajolsz ugyan, de nem mélyen, mint eddig tevéd, s bizalmas mosollyal tekintesz szemei közé. A házi asszonyodat még ma kifizeted, s megkérdezed tőle: akarja-e, hogy a jövő hónapi bért is kifizessed előre? Frigyes szintén kifizeted, de nem adsz neki két hatosnál több borraivalót. Szabódnál kabátot rendelsz, de olcsó szövetet választasz és árértéke hosszasan alkuszol. Holnap reggel az irodába sunkát hozatsz magadnak reggelire a szolgálval s adsz neki két hatos borraivalót. De nem kínálsz meg belőle senkit, még engem sem, értsd meg jól, engem sem. Általában irántam a legnagyobb lenézéssel fogod magad viselni. Reám se nézessz, s kérdéseimre és szavaimra csak hidegen és röviden felelsz. Sem utcán, se semmiféle közhelyen nem mutatod magad velem, ha

véletlenül találkozunk, elfordulsz s köszönetemet is alig fogadod. Lakásodon foglak esténként meglátogatni, hogy további utasításaimat megadjam.

— De mire való ez alakoskodás? — kérde, Alfréd, ki még nem értette meg barátját.

— Te csak azt tedd, a mit ajánlok. Hálátlanoknak, szívteleneknek és gőgösnek kell látszanod, akkor azonnal elhiszik, hogy sorsod jobbra fordult. Még egyet: szabódnál, háziasszonyodnál s Frigyesnél a vendéglőben százast kell váltatnod.

— De honnan veszek annyi százast? — Kérde Alfréd, hisz csak egy van!

— A hogy elváltatod, azonnal sietsz valamely pénzváltóhoz és egy másikat váltasz magadnak. A hol csak lehet, mindig százassal kell fizetned. Vagy legalább meg kell mutatnod; nem valószínű, hogy mindenütt fel tudják váltani.

A pénz úgy álljon tárczádban, hogy valahányszor felnyitod, a bankjegy-tömeget mindenki meglássa.

Ha cimboráink közül kölcsön kér valaki tőled, megtagadod, s azt feleled neki, hogy elved kölcsönt nem adni, se nem venni. Ha valaki pedig emlékeztetni bátorodik, hogy igen rövid idő előtt még nem hódoltál ilyen szigorú elveknek, gunyosan elneveted magadat, s azt mondd, hogy: hja! bizonyos körülmények gyorsan megváltoztatják az emberek gondolkozásmódját. Ha valaki sorsod gyors változását és szerencsédet hozza szóba, mit se felelsz neki, csak sokat jelentőleg mosolygassz.

Egyelőre utasításaim ennyiből állanak. Minden egyebet én fogok intézni. Jól megértettél?

— Tökéletesen, te lángész!

— Majd ha gazdagok leszünk, akkor elfogadom bókjaidat, addig azonban nem ismerjük egymást, s a világ előtt vége van barátságunknak, te szívtelen, háládatlan ficzkó! És most rakd a zsebedbe a pénzt és lódujl!

Alfréd zsebrerakta a pénzt és ellódult, és aztán hűségesen és nagy ügyességgel játszani kezdte ama szerepet, a melyet barátja eléje irt.

Másnap reggel az irodában egy negyedfont sonkát hozatott magának reggelire, de senkit meg nem kínált.

Tódor azonban nem várt kínálást, hanem egész bátran asztalához lépett s egy széklet után nyúlt, de Alfréd körmére koppintott s egész hidegen azt mondta neki, hogy hó, hó, nem oda Buda! Nem eszünk többé egy táblól cseresnyét.

Tódor szomorú és megbotránkozott arcot csinált, nagyon sóhajtott s busan visszaült székére.

Az irnokok és dijnokok pedig bámulva néztek össze s nem tudták mire vélni a dolgot.

Alfréd pedig jóízűen elköltötte reggelijét s még sört és britannika szivarokat is hozatott a szolgálval, a kinek tüntetőleg két hatos borraivalót adott.

Mind ez az irodát egészen megzavarta. A dijnokok bámulata egész a nyugtalanságig fokozódott.

Később egy ügydarabbal Alfrédnek be kellett menni az igazgatóhoz.

A hogy kilépett az irodából, mindenki felugrott s Tódorhoz rohant tudakozódni.

— Ugyan hagyjátok azt a haszontalan

és jellemtelen ficzkót — felelte Tódor keserűen — meg nem érdemelt véletlen szerencséje egészen átalakította és kiforgatta önmagából.

— Szerencséje? miféle szerencséje?

— Hát nem tudjátok még? Csodálkozom, hogy nektek is fel nem dicsekedett vele! Roppant összeget örökölt, egy nagybátyja után, a ki ezelőtt néhány hónappal örökös nélkül halt meg Indiában vagy Kaliforniában vagy tudja az ördög hol.

— De hát bizonyos a dolog? — Kérde az egyik — én nem hiszek az indiai nagybátyákban!

— Ugy lát-zik, hogy bizonyos, mert ügyvédje különben nem lett volna olyan bolond, hogy háromezer forintot előlegezzen neki. De csit, itt van!

Alfréd fityörészve belépett, a többiek pedig helyeikre siettek.

Ez a nagy ujság mint a futó tűz terjedt el a miniszteriumban. Két perc múlva már megtudta az igazgató, ettől a titkár, a titkártól a tanácsosok, a tanácsosoktól az államtitkár, a miniszter csak azért nem tud a meg, mert el volt utazva.

Délben már háziasszonya is tudta, kinek Tódor szomorúan és keserűen panaszolta volt barátja szívtelenségét. Midőn Alfred kifizette házbérét, s a százast átnyújtotta, a ház urnője azt mondta, hogy nem tud váltani, de nem is olyan sürgős a dolog. Majd megfizeti Alfréd úr, ha apró pénze lesz.

Erre Alfréd azt felelte, hogy nem szereti az adósságot, s megnézi, tán van apró pénze is.

És volt is és pedig egy egész tárczával teli; a ház urnője nem tudott hová lenni az ámulattól.

Ha tetszik önnek, hát kifizethetem a jövő hónapot is, minek alkalmatlankodjam önnek még egyszer e csekélységért?

— Nem fogadhatom el — mondá szomorúan a háziasszony — hát nem tudja ön, hogy kénytelen vagyok eladni házamat, különben volna kerül. És milyen olcsón kell elpazarolnom! Csak egyetlen vevő jelentkezett. Fischer, a fűszerárus, kinek a boltja itt van s ez nem akart többet adni harmincezer forintnál, pedig testvérek közt is megér negyvenötvenezer forintot is. De így is oda kell adnom, mert hitelezőim nem várnak, s azal fenyegetőznek, hogy elárvereztetik, s akkor még kevesebbet kapok érte... De ni, ni! Mi jut eszembe? Vegye meg ön a házamat! Ön most már gazdag ember. Jó vásárt csinálhat! Csak ezer forinttal adjon többet, inkább önnek adom.

— Én vegyem meg a házat? — Kérde Alfréd — de hiszen nincs nekem pénzem!

— Tudjuk, tudjuk. De hisz nincs is szükség készpénzre — Önnek én is várok addig a pár hónapig, a hitelezőim is várni fognak. Önnek várni fognak, mert önnél nem fogják veszélyeztetettnek hinni tőkéjüket.

— Majd meggondolom! — felelé Alfréd mosolyogva.

És aztán a házi asszonynak első dolga volt Klára szüleire rohanni, s megvinni nekik a kellemetes ujdonságot.

Szóval minden úgy ment, mint a karikacsapás. Egy-két nap múlva már az egész világ tudta a dolgot.

Másnap a tanácsos ur — kinek mellesleg mondva, két eladó lánya van — így

WILCKEMS F. C. et fia. f. int.

A PHENÓ.

szólt az államtitkárhoz: Ideje lenne már Alfrédot is kinevezni, most épen van egy fogalmazói üresedés.

— De dijnokból egyszerre fogalmazóvá, mit mondanának a segédfogalmazók?

— De rendkívül tehetséges fiatal ember és maga a buzgalom és szorgalom, s már elég rég óta szolgál.

— Nem bánom, legyen meg, ha úgy áll a dolog. Irassa meg a kinevezési okmányt, azonnal aláírom.

És Alfréd két óra múlva már megkapta fogalmazói kinevezését.

Nem bánom — mondá az új fogalmazó még az nap délutánján háziasszonyának, ha három hónapig vár a fizetésre, megadom a harminczegy ezer forintot s megveszem a házát!

A házi asszony beleegyezett s rohant ügyvédjéhez, ki azonnal elkészítette a szerződést.

Alfréd ez estén mint háziur feküdt le.

Másnap reggel még ágyban volt, midőn Fischer fűszeráros kopogtatott be a szobába.

A jámbor ember egészen ki volt képéből kelve.

— Igaz-e hogy nagyságod megvette e házat?

— Igaz! felelte Alfréd nagyot ásitva. Miért kérdi.

— Mert mint tetszik tudni, kereskedésem e házban van, s igen nagy kárt szenvednék, ha ki kellene belőle költözködnöm. . . Azért jövök, hogy megkérdezzem, hogy kétszáz forint áremeléssel, mit önkényt megajánlok, hajlandó-e nagyságod velem szerződést kötni.

— Teljességgel nem. Magánlakássá alakítottam a házamat.

— Vagy talán eladni? — mondá a meghökent kereskedő, törölgetve verejtékes homlokát. Igen szívesen adok 5000 forint hasznat nagyságodnak s azonnal lefizetem a vételárt.

— Alfréd gunyosan mosolygott.

— Adok nyolcz ezeret!

— Hát annyira érdekében áll önnek itt maradnia?

— Ide vannak szokva vásárlóim. Ha el kell mennem, tönkrejuthatok.

— Ezt én nem akarom. Azért tizezer forint haszonnal, ha önnek tetszik, megveheti házamat. Keresztény vagyok, senki-nek sem akarom kárát, de a magamét sem. Ez a ház testvérek közt is megér ötven-ezer forintot.

— Megadom! — mondá a kereskedő örvendező arccal — és még ma kifizetem. És ki is fizette.

Ennek szintén hire futott a városban.

Másnap reggel újból látogató kopogtatása ébresztette fel Alfréd barátunkat.

A Klára atyja volt.

— Gratulálni jöttem, kedves Alfréd öcsém, hallom, hogy kinevezték és pedig nem is irnokká, hanem egyszerre fogalmazóvá! Most már ha úgy tetszik, viheti a leányt.

— Még nem, uram! Még várnunk kell — felelé a ravasz róka — igaz, ki vagyok nevezve, de e jövedelem csekély arra, hogy nőt és házat tarthassak. Még várnom kell, legalább néhány hónapig.

Az apa meghökent, — kitalálta ugyan hogy fiatal barátja mire céloz, de eszébe jutott, hogy a házasság ama dolgok közé tartozik, melyeket nem tanácsos halogatni. Az emberek könnyen mást gondolhatnak.

— Az ne aggassa öcsémet. 20,000 forint hozományt készpénzben adok a leánnyal s ha meghalok, mindenem az önké. Hisz tudja, hogy nincs több gyermekem.

Az esküvő egy hét múlva megtörtént. S azóta minden úgy megy, a hogy Tódor megósolta. Egy nap se megy le a nélkül, hogy új szerencsét ne hozna.

Alfréd ma már tanácsos s többszörös háziur, — de Tódor se megy ám a szomszédba 100 vagy 150 forintért.

Hajdan és most.

*Szép holdvilágos nyári éjjel
Bolyongtam a hegy oldalán.
Langy szellő lengett szanaszéjjel
S fenyők illatját szórta rám.
Majd ki a tágas rétre szállott
S meglopta a virágokat, —
Mig egyszer csak orromba vágott
Fojtó füst és pálinka-szag.*

*Ott álltam az ó vár tövében.
De istenem, mily változás!
Mit az idő megronta régen,
Im' gyár lett a vén kő-rakás.
Hol rabló lovagok tanyáztak,
Prédára, vérre szomjasok,
Dicséretedre, ifju század,
Most békés munka lakik ott.*

*Igaz, hogy oda a költészet,
Nincs már többé romantika,
Rablóval, várral elenyészett
A lovagok mesés kora.
De a való most többet ér meg,
Mert munkát s jólétet jelent;
Amaz álom volt, ez az élet!
Légy üdvöz hát, gyár, odafent.*

*Szavam' a szellő elsodorta.
De nem, hisz rá egy hang felel,
Mikéntha csak kísértet szólna,
Mely síri ágyát hagyta el.
«Dicséretje a változásnak
Igaz, — zugott a siri szó, —
E helyt hajdan rablók tanyáztak
S most pálinkát főz a zsidó.*

*«A munkát, jólétet dicséred?
Tekints csak a tájon körül,
S lásd meg ez istenverte népet,
Nyomorba, biinbe mint merül.
Hajdan fegyverrel jöttek rája,
— Egy évben egyszer megesett, —
A zsidó szesze s uzsorája
Most mindennap rabolja meg.*

*«Rablók voltak, azok is hajdan,
Kegyetlenek, vérszomjasok,
Zsákmányt keresve csapatokban
Kiszálltak mint adáz sasok.
A sas helyébe jött a kánya,
Mely titkon, orvul fosztogat,
Nyomor, pusztulás jár nyomába', —
Rabló ez is, csak nem lovag».*

*— Én álltam ott, kővé meredve.
De viszhang kelt mindenfelül,
Susogva sirt a fenyvesekbe',
Düböngött a sziklák közül,
A környéken fölverte sorra
A városokat, falvakat,
És zugott minden, mintha forrna:
Rabló ez is, csak nem lovag.*

Inczédi László.

SPORT.

Az oroszán és a sakál.

Nemcsak meglepő, bámulatos, hanem valóban megindító a benső viszony, mely az állatok hatalmas királya, s e szerény rangú állatfaj közt létezik.

Az oroszán a sakál védura és párfogója, a sakál pedig ő királyi felségének állandó és urától soha el nem maradó hűséges csatlósa és apródja.

Ő felségét soha nem láthatni a nélkül, hogy tántoríthatlanul hűséges sakálja közelében ne tartózkodnék.

Hanem azért a viszony tökéletesen megfelel a király és csatlósa, az ur és a szolga közötti, nálunk embereknél is fennálló viszonyoknak. A sakál soha se jár a király mellett, hanem harmincznegyven lépés távolságra előtte vagy mögötte.

Az arabok megfigyelése szerint előtte jár akkor, midőn ő felsége sétál, vagy estebédje számára kiszemelt prédája felé közeledik, háta mögött pedig, vagy messze oldalvást tőle akkor, midőn az oroszán már a kiszemelt áldozat közvetlen közelébe érkezett.

Az arabok jól kiismerték az oroszánok természetét, szokásait és egész életmódját. Hogy ne ismerték volna ki, mikor az oroszán az ő legnagyobb és legfélelmesebb ellenségük. Ő tizedeli meg nyájaikat, csordáikat. Ki nem kerülhetik kemény adójának kényszerű fizetését.

Ezért van köztük a folytonos és állandó harcz. Az oroszánvadászat Afrikában nem sport, hanem önvédelem.

Az 1872-iki algiri tartózkodásom alatt volt alkalmam erről személyesen is meggyőződnöm.

Juszufnak, e büszke és bátor törzsfőnöknek vendége valék, ki mind a mellett, hogy törzse önállóságát megtudta oltalmazni, elég eszélyes és ügyes volt oly modus víverdít találni ki a francziákkal, hogy nyílt ellenségeskedésre és összecsapásokra soha se került köztük a dolog.

Ismeretségét Gernier barátomnak köszönhetem, ki százados volt a második afrikai vadászrezdben, s ki évek óta benső viszonyban állt Jusszuffal, az állomásával szomszéd törzsnek főnökével.

Gyakran látogatták meg egymást, s ama pillanatban is, midőn barátom sátorába beléptem, sakkozva együtt találtam őket.

— Épen jókor érkezétek! — mondá barátom. — Ha csak huszonnégy órával később jössz, már csak hült helyemet találhat volna, mert holnap reggel indulunk Jusszuf barátommal oroszán-vadászatra. Épen egy órával ezelőtt érkezett hozzá a hír, hogy a huiyi erdőségben frissen nyomokat fűdöztek fel. E híradás nagy örömmel, de egyszersmind bizonyos izgalommal töltött el. Az oroszán iránt, mint minden európai ember, kinek még nem volt alkalmá e nemes, igazán királyi vad jellemével és természetével bővebben megismerkedhetni, különös respektussal viseltetem. Mondjuk ki az igazi szót: e respektus egy neme volt a félelemnek, helyesebben tiszteletteljes rettegésnek.

Hogy ez különben nem volt gyávaság, hanem inkább előítélet, és az ismeretlennel szemben levő aggály, bizonyítja az, hogy

kapitány barátom meglátogatásának egyik főcélja volt beteljesíteni régi álmomat, s részt venni egy oroszán-vadászaton.

Barátom bemutatott a törzsfőnöknek, s engedelmet kért rá, hogy engem is magával viessen. Juszuf, ki 35—40 év közötti szép férfi, előzékeny és udvarias ember volt, szívesen megadta az engedélyt, szeretetreméltólag kijelentvén, hogy barátja barátait saját barátaiként tekinti.

A főnök igen folyékonyan beszélt francziául, mi ama két hét élvezetét, mely alatt vendégszeretetét igénybe vettem, megkészszerzte.

A kapitánynak megérkezésem után csakhamar távoznia kellett, hogy elutazása előtt még bizonyos szükségessé intézkedéseket tegyen, s így pár órára a törzsfőnökkel magamra maradtam.

A főnök ez időt arra használta fel, hogy az oroszán jellemével, természetével, szokásaival megismertessen, s a vadászaton követendő eljárást jól emlékezetembe vesse.

Minden egészen új színben tűnt fel előttem, s a királyi vadról egészen más véleményt nyertem, mint a minővel eddig felőle birtam.

Egészen más jelleme van, mint a minőnek addig tartottam.

Az oroszán bátor ugyan, mert öntudával bír nagy erejének, de inkább eszélyes mint tulvakmerő, s emellett oly értelmiséget tanusít eljárásában, különösképpen az emberrel szemben, a mely meglepő s majdnem öntudatos ítélőképességet enged feltételezni.

Ő az embert nemcsak hogy nem támadja meg, hanem a hol csak megpillantja vagy csak gyanítja is, már messziről kitér előle. Csak két esetben tesz kivételt. Először, ha nagyon ki van éhezve s nincs más kínálkozó zsákmánya; másodsor, ha oly súlyosan van megsebesülve, hogy többé nem menekülhet. Ilyenkor megragadja az embert.

Azért a vadászatnál az első és legfőbb szabály, ha az oroszán nehéz sebet kapott és összeesett, mocczanás nélkül nyugodtan és csendesen maradni, míg a vadászok meg nem győződnek tökéletesen felőle, hogy semmi élet nincs többé benne; ellenkező esetben, ha még csak szikrája él az életnek benne, a legkisebb neszre összeszedi végső erejét s akkor jaj a vadásznak. Ha a sebesülés könnyű, az oroszán elmenekül.

Nevezetes, hogy a bátorságnak és az erőnek ez a büszke képviselője, mellyel jó szántából egy állat se mer szembe szállni, hanem kikerülhetetlenné vált harczt legfőleg csak kényszerűségből és önvédelemből fogad el, mily hódolattal hunyázkodik meg az ember ösztönszerűleg sejtett szellemi fölénye előtt! Csak, ha az éhség gyötrelme már kiállhatatlanná vált rá nézve, vagy ha nehéz sébével menekülni képtelen, csak akkor szánja rá magát a támadásra. S ez utóbbi esetben is inkább csak azért teszi, mert tudja, hogy másként az ember öli meg őt.

Az oroszán elleni vadászatnak két módja van. Vadásznak rá hajtással, a midőn egész tömeg gyalog vagy lovas vadász indul ellene hajszára. Vagy vadásznak rá lesből, a mi kevésbbé veszélyesebb lévén, sokkal általánosabb és szokásosabb.

Mi is így vadásztunk rá s a következő eljárást követtük. Midőn a nyomokból megtudtuk, hogy az oroszán, mely irányban

szokta utját venni, egy emelkedettebb pontra lovat kötöttünk ki. E helytől néhány lépésnyire bokrok voltak, ezek mögött lesgödörket ástunk magunknak s a kiásott földet bizonyos távolságban gondosan szétosztottuk, mert az oroszán a legkisebb jelből is megérzi az ember közellétét s akkor megfordul és elmenekül.

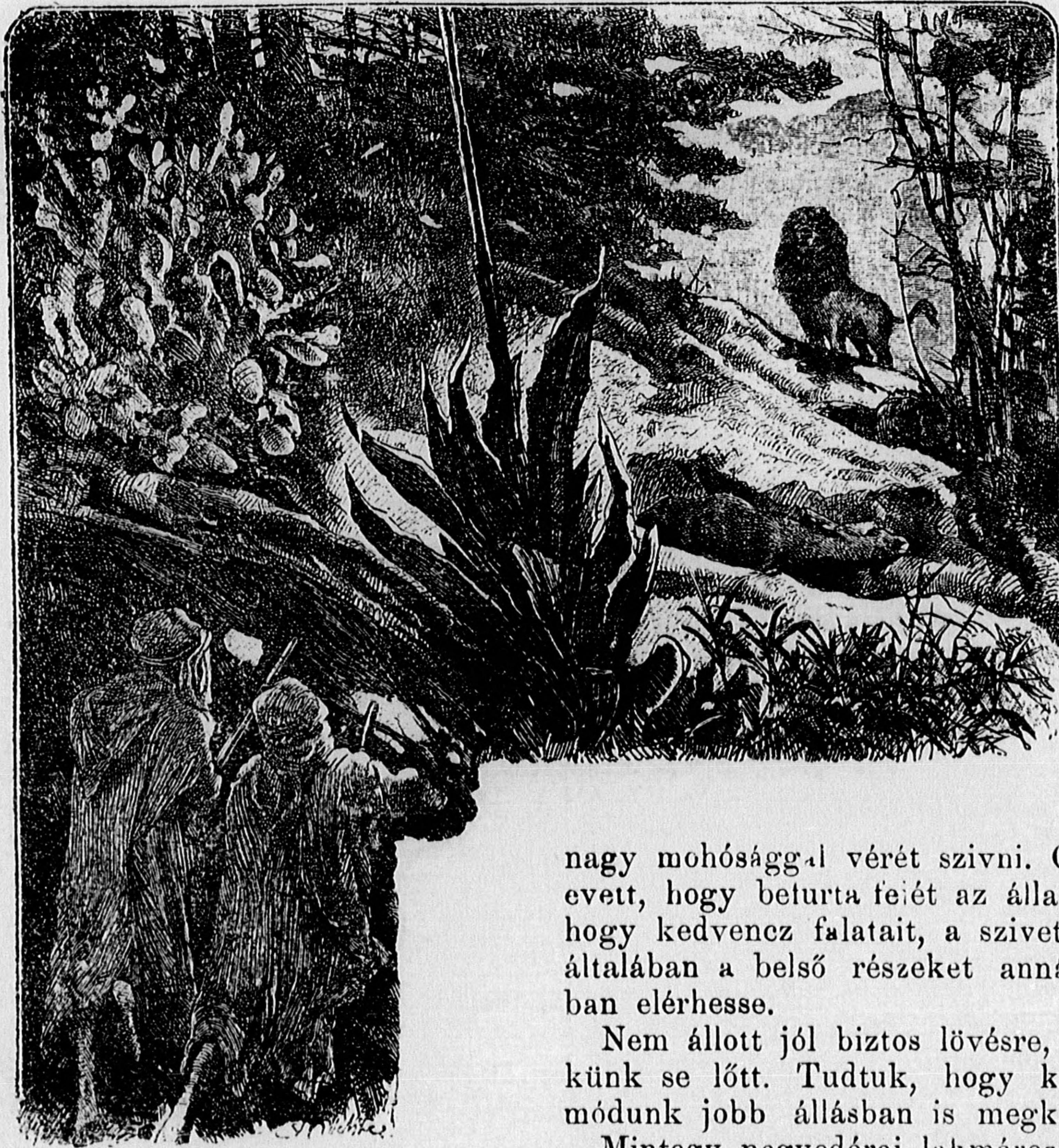
A gödör oly mély volt, hogy hónaljig elfödött bennünket, karjainkat, nyakunkat és fejünket pedig a bokrok rejtették el. Ide álltunk be tehát s lövésre készen tartott fegyverekkel, minden szó nélkül csendben várakoztunk. Ez naplemente előtt mintegy másfél órával történt, a midőn az oroszán még nappali álmát aludta.

Az oroszán rendszeren kevéssel naplemente előtt ébred fel s az a szokása, hogy

Csöndes, lassu léptekkel közeledett, körmeit talpa alá szoritva, hogy járása még nesztelenebbé váljék.

A sakál csakhamar messzebbre oldalt fordult s az oroszán egymaga közeledett áldozata felé. Mikor még csak néhány öl távolság választotta el tőle, körmeit kiterjesztette s a földbe ásá, barázdát szántva minden lépésével. Ezt hihetőleg azért tette, hogy izmait előkészítse az ugrásra.

Mikor ugrás-távolságra érkezett, villámgyorsasággal felpattant s egy nagy ives szökéssel felülről ugrott a felborzolt sörényü, reszkető ló hátára. Hallottuk a csont ropogását, midőn a ló nyakát átharapta. A szegény ló természetesen azonnal összeesett. Az oroszán egy másodperc alatt körmeivel szétmarczangolta mellét s elkezdte

nagy mohósággal vérét szívni. Oly mohón evett, hogy beturta fejét az állat belsejébe, hogy kedvenc falatait, a szívet, a tüdőt s általában a belső részeket annál gyorsabban elérhesse.

Nem állott jól biztos lövésre, tehát egyikünk se lőtt. Tudtuk, hogy később lesz módunk jobb állásban is megkaphatni őt.

Mintegy negyedórai lakmározás után az oroszán megfordult és az erdőbe távozott. Tudtuk már, hogy inni megy a legközelebbi forráshoz, valamint azt is, hogy egy idő múlva bizonyára vissza fog térni.

A sakál ott maradt, nem követte urát. De midőn az oroszán az erdőben eltűnt, egy csodálatosan sivitó hangot hallatott, melyre a nőtény sakál s három kis kölyke az erdőből vágatva kirohantak; egyenest a ló hullájához siettek s nagy mohósággal elkezdtek lakmározni. Mikor már tele ették magukat, a him sakál uj b sivitó hangot hallatott, mire csak adjának tagjai oly gyorsan mint jöttek, az erdőbe visszasiettek.

Csakhamar az oroszán is visszaérkezett és újból hozzálátott a lakmározáshoz.

Ekkor a lehető legjobb állásban volt, aig harmincz lépésre tőlem.

Czéloztam és lőttem s oly szerencsés voltam, hogy a királyi állatot a legjobb ponton, épen szemem közt találtam el. Egy fölfelé tett szökés után azonnal össze-rogyott.

először is egy emelkedettebb helyre megy fel, honnan széttekinthet a vidéken s megláthatja az elmaradt, künn rekedt farkokat vagy kikötött állatokat. Az oroszán e helyet jól megjegyzi magának s éjtél előtt biztosan megjelenik zsákmányáért.

Négy-öt óráig es náb n vártunk tehát. Társaim teljesen egykedvűek voltak. Rajtam azonban izgatottság vett erőt s bár külsőleg nyugodnak mutattam magamat, de éreztem, hogy szívem hevesebben dobogott. De azt is tudtam, hogy itt most mindenek felett teljes nyugalomra van szükség s azért összeszedtem egész lelki erőmet, hogy leküzdhessem feindulésomat, mi bizonyos idő eltelté után sze encsésen sikerült is.

Több órai várakozás után, ugy éjtél előtt mintegy félórával a hold fényes világánál tisztán kivehattuk, hogyan lépett ki az erdőből először a sakál s utána 35—40 lépésnyire egy nagy himoroszlán.

Mi természetesen legkisebb mocczanas nélkül teljes csendben várakoztunk.

A sakál a lövés eldördülésére befutott az erdőbe s csak mintegy félóra múlva sompolygott vissza félénken urához.

Eleinte bizonyos tiszteletteljes távolságban maradt tőle, később azonban, midőn látta, hogy nem mozdul, egészen közel ment hozzá s nyugtalanul körüljárta az oroszánt.

Majd nyöszörögni és üvöltöni kezdett, hogy fölébressze s midőn látta, hogy ez se használ, elkezdé harapdálni farát s úgy serkentgette.

De ez se használt — a felséges állat halva volt.

A sakál azonban még se távozott, hanem keservesen nyöszörgött, üvöltött és ismételte harapdálásait, hogy hátba fölkelhetné kedve gazdáját.

Midőn napkeltekor odahagytuk rejthelyünket, még akkor se futott el. A főnök adta meg a kegyelem lövést a hűséges apródnak.

E—y.

A «Szabadkai Torna-Egylet»

által

Palicson, 1885. évi aug. hó 2-án megtartandó országos torna- és atletikai viadalok feltételei.

Délelőtt a nyílt versenypályán.

I. *Bajnoki célverseny.* Második vetélkedés a „bajnoki“ czimért. Nyílt verseny. — Távolság 15 km. Az indulás 1885. évi augusztus 2-án reggeli 6 órakor. Palicsról a bírák páholyától indulva, Szabadkán a vasúti aluljárónál jelentkezve és Palicsra vissza érkezve fog megtartatni. A bajnokjelöltség feltétele, hogy a kijelölt utat 1 óra 1 perc alatt akár futva megtegye. („Go-asyou-please“). Ha az eredmény a kitűzött idő alatt nem történik meg, úgy az egyszerű versenynek tekintetik, a bajnokjelöltség elesik; de az ezüst érem kiadatik. Fuss vagy fizess! Védő: Balogh Dezső a B. K. E. tagja.

II. *Akadály vasparipa (bicycle) verseny* Nyitva van minden magyar és osztrák veloczipéd egylet műkedvelő tagjai számára. Táv. 15 klm. Palicsról Szabadkára és Palicsra vissza. Akadály: 5 klm. homokos talaj. Díjak: a „Szabadkai Vasparipa-Egyesület“ díja: „Akilles paizs“ és ezüst érem az elsőnek, bronzérem a másodiknak. Indulás 1885. augusztus 2-án reggeli 8 órakor az 1. alatti pályán. Az „Akilles paizs“ kétszeres győzelem után adatik ki (Lásd az „Akilles“ egylet 1885. jan 19. II. 5. §.) A paizs kiadásának feltétele, hogy győztes a kijelölt utat 45 p. belül tegye meg. Ha a kitűzött eredmény nem éretett el, úgy az egyszerű versenynek tekintetik és győztes csak ezüstérmet kap.

III. *Bajnoki távuszás.* Második vetélkedés a „bajnoki“ czimért. Védő: Vermes Nándor, a Sz. T. E. tagja. A bajnokjelöltség feltétele, hogy győztes a kitűzött távolságot 1 óra 25 percen belül tegye meg Nyílt verseny. Indulás 1885. aug. 2-án reggeli tíz órakor. Táv. 3. klm. Az uszó-pálya ötször körül.

IV. *Akadály-uszás.* Nyílt verseny. Táv. 500 m. 5 akadállyal, a gátak a víz felszínén uszó fenyőoszlopok, a melyek alatt vagy felett kell a versenyzőknek elhaladniok.

V. *Nemzetközi gyorsuszás.* Nyitva testgyakorló sport-egyletek és műkedvelő tagjai számára. Táv. 100 méter, mely távolság 1 p. 35 mp.-en belül teendő meg. Díjak: aranyérem az elsőnek, ezüstérem a másodiknak és bronzérem a harmadiknak. Ha az eredmény a kitűzött időnél rosszabb, az első díj ezüst- a második díj bronzérem.

VI. *Evező-verseny.* Táv. 500 m. Nyitva hazai csónakázó egyletek tagjai számára, négy egyes evezős bel-vagy külvillás csónakok számára kormányossal. I. díj: egyleti ezüstérmek. II. díj: egyleti bronzérmek.

Délután a zárt versenypályán.

VII. *Bajnoki akadály-verseny.* Harmadik vetélkedés a „bajnok“ czimért. A bajnokjelöltség feltétele, hogy a győztes a kitűzött távolságot 3 p. 20 mp. belül tegye meg. Zártverseny. Táv 1000 m. 8 egy magas akadállyal. Védő: Wenzel Lajos a Sz. T. E. tagja.

VIII. *Sulydobás magasba.* Nyílt verseny. Suly: 17.5 kgr. Minden versenyzőnek minden magasságnál 1 javító dobás engedtetik. A verseny 2 m. magasságból kezdődik. (Az átdobandó magasság az állóhelytől 2 m.) Győztes az, ki a súlyt legmagasabbra dobja. A dobás ugródeszkáról történik. A versenyzők lépállásból dobnak. A ki a deszkáról dobás közben vagy utána előre lép, ezt a dobást elveszti. (Ismétlés esetén eláll.)

IX. *Növendékek sikversenye.* Táv. 91.3 m. E versenyben csak 16 éven alul levő fiuk vehetnek részt. Elsőnek és másodiknak tiszteletdíj,

X. *Nemzetközi sikverseny.* Táv. 1609 m. egy angolmérőföld. Nyitva testgyakorló sport-egyletek és műkedvelő tagjai számára. A kitűzött táv. 4 p 15 mp. alatt teendő meg. Díjak: az elsőnek aranyérem, a másodiknak ezüst, a harmadiknak bronzérem. Ha a távolság a kitűzött időben nem tétetnék meg, az első díj ezüst-, a második bronzérem.

XI. *Bajnoki kardvívás.* Második vetélkedés a „bajnok“ czimért. Zártverseny. A mérkőzés sisakban, keztyűben, mellvéd nélkül egész testre 6 voltra megy. Győztes az, ki ellenfelének hamarabb hat „volt“-ot ad. A párok sorshuzás utján állittatnak össze. Minden „volt“ után az ellenfélt köszönéssel kell megtisztelni, mely egyszersmind a kapott szurást vagy vágást is jelzi. Védő: Csernovits Agenor, a Sz. Cs. E. tagja.

XII. *Vasparipa (bicycle) verseny.* Nyíltverseny. Táv. 1000 m. Díjak: az elsőnek a Szabadkai Vasparipa Egyesület «Akilles» tiszteletdíja és ezüst érem, a másodiknak bronzérem.

XIII. *Viadori ugróversenyek.* Nyíltverseny. Távolság, magas- és rúdugrás. Győztes az, ki legalább két ugró versenyben a legnagyobb eredményt éri el. Második küzdelem a «viador» czimért. Viador: Vermes Nándor, a Sz. T. E. tagja.

XIV. A) *Korlát és nyújtó verseny tornázás.* Nyíltverseny. Második küzdelem a „viador“ czimért. Viador: Moser György, a B. T. E. tagja.

B) *szabad tornázás.* Résztvehet minden magyar testgyakorló és sport-egylet tagja. Díjak babér és cserkoszoruk. Jelentkezések

a helyszínen fogadtatnak el és tetszés szerinti gyakorlatok végeztetnek és pedig következő sorrend szerint: (Lásd az 1884. évi jun 29-iki feltételeket).

XV. *Műgyakorlatok a vasparipán.* Nyíltverseny. Felvonulások, iskola gyakorlatok, a vasparipa szabadon elévezetése, összetett gyakorlatok. Hajtóvadászat, akadályokkal, hidakkal stb.

XVI. *Gyaloglás.* (Walking). Nyíltverseny. Táv. 3000 m. Díjak: elsőnek bronzérem és a «Herkules» testgyakorlati közlöny szerkesztősege által felajánlott «Herkules-díj» a másodiknak bronzérem. A futás tiltva van, kétszeri megintés diszkvalifikációt von maga után.

XVII. *Birkózás.* Nyíltverseny. A küzdelem görög birkózási módorban történik. Elsőnek ezüstérem és tiszteletajándék, másodiknak bronzérem.

XVIII. *Vígasz verseny.* Futás sík pályán Táv. 92.3 méter. Elsőnek tiszteletdíj. A tiszteletdíjat maguk a versenyzők adják. Versenyezhet minden magyar műkedvelő, ki a verseny napján díjat nem nyert.

Díjak: az I., III., VII. és XI. alatti bajnoki versenyeknél az első és második küzdelem alkalmával az elsőnek: „bajnokjelöltség“ és ezüstérem, a másodiknak ezüstérem, a harmadiknak bronzérem. A harmadik küzdelemnél az első «Magyarország bajnoka» czimet, aranyérmet és serleget nyer, a második ezüst-, a harmadik bronzérmet (Lásd az 1882. évi július 20-iki propozíciót I. l. §.) A XIII. és XIV. A) alatti viadori versenyeknél az első küzdelemnél a viador czim és ezüstérem, a másodiknak bronzérem. A második küzdelemnél a győztes a „Magyarország viadora“ és aranyérmet nyer, a második díj bronzérem.

A IV., VIII., XV. és XVIII. alatti versenyeknél az első díj ezüst érem és tiszteletajándék, a második díj bronzérem.

A II., V., VI., IX., X., XII., XVII. és XVIII. alatti versenyek díjai a propozíciókban részletezve vannak.

Általános versenyszabályok.

1. A bajnoki és viadori versenyekben, ha nyílt verseny, csak sport egylet testgyakorló tagjai vehetnek részt, a versenyekben az egyleti érmet a győztes csak akkor kapja meg, ha valamely sportegylet tagja, ellenben csak tiszteletdíjat kap.

2. A zártversenyekben a szabadkai torna-egylet tagjai vehetnek részt.

3. Az összes díjak csak akkor adatik ki, ha legalább 4 versenyző indul, ellenkező esetben csak az első díjaztatik.

4. A versenyeknél tét nincsen, bánat 3 frt, mely összeg csak egy ízben teendő l-, habár a versenyző több versenyre is jelentkezett; de ebben az esetben köteles az általa nevezett versenyekben részt venni, különben ez egyszeres bánatpénzt is elveszti.

5. A bánatpénz, ha az illető az általa nevezett versenyekben részt vett, visszaadatik, ellenkező esetben a Sz. T. E. tiszteletdíj alapjára fordittatik.

6. Nevezési határidő: 1885. július 25-ike esti 8 óra.

7. A nevezések a kitűzött határidőben írásban és zárt borítékban a «Szabadkai Torna-Egylet» titkárságához Szabadkán intézendők. A nevezésnek az illető verseny megnevezésén kívül tartalmaznia kell még

a versenyző nevét, polgári állását, lakhelyét és versenyszíneit. Alnév alatti nevezések érvénytelenek.

8. Mindeme versenyeknél a „Szabadkai Torna-Egylet” és az „Akhilles” vasparipa egyesület általános és részletes versenyszabályai irányadók.

9. A jelen versenyszabályok a „Herkules”-ben, mint az egyesület hivatalos lapjában közöltetnek.

10. A versenybírók határozata ellen felebezésnek helye nincsen.

11. A versenybíróknak jogában áll a nevezéseket indokolva visszautasítani.

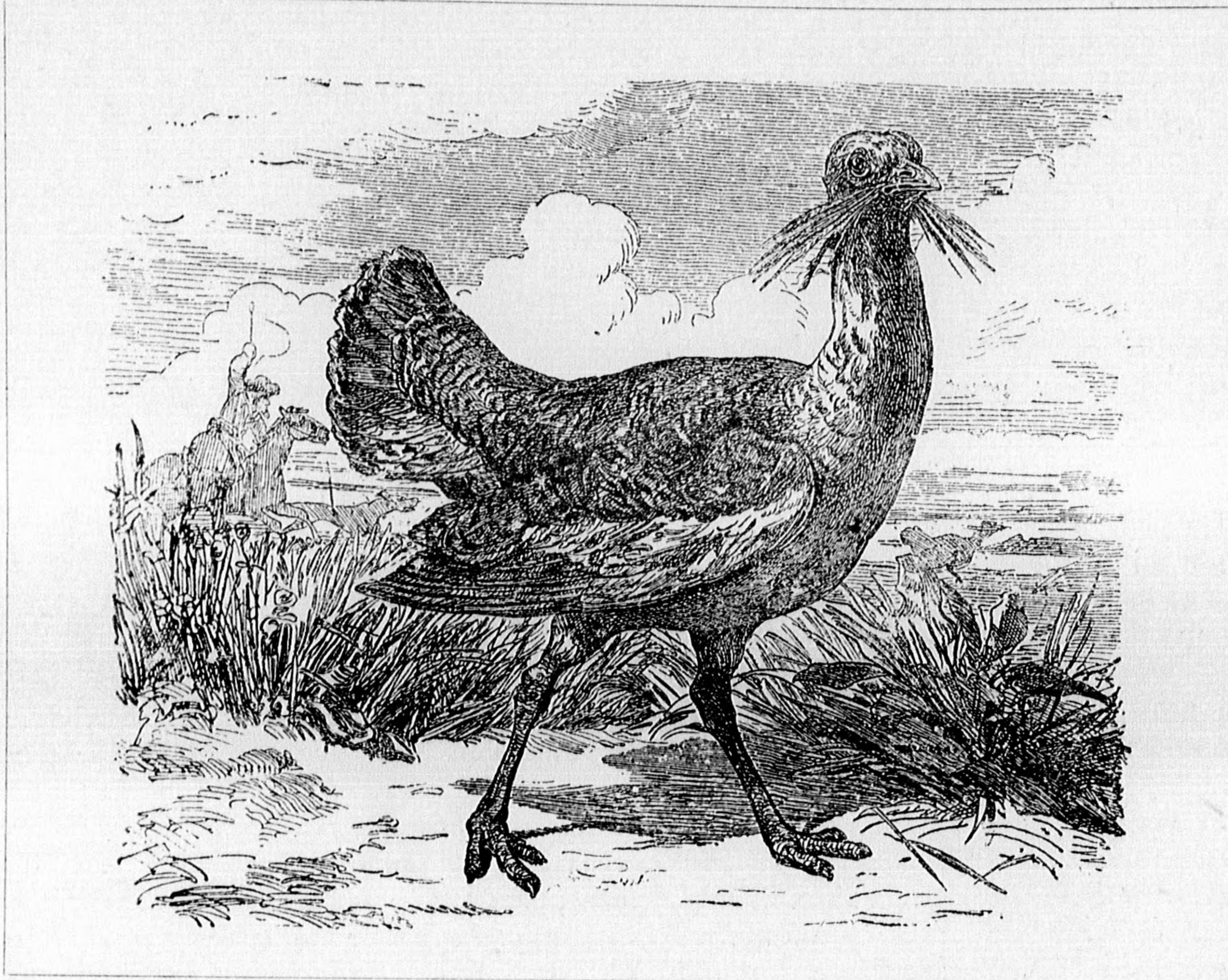
12. Az ünnepély bármely rossz időben is megtartatik.

Kelt Szabadkán, a palicsi országos atléta- és tornaversenyek bizottsági nagygyűléséből 1885. április 5-én.

Nagybudafai Vermes L. rendező bizottság elnöke.

Pertich Mihály
egyleti elnök.

Wenczel Lajos,
rendező bizottság titkára.

A TÜZOK.

Lótenyésztés és versenyek.

Az »Ausztriai« és »Magyar lovaregylet« egy közös bizottsága segély alapot szervez, melynek rendeltetése a trenerek, zsokéék és a verseny-istállóknak alkalmazott szolgálószemélyzetnek, illetve azok örököseinek segélyezésére. A segélyalaprak a fennebb említett két egyesület bizonyos összeget fog rendelkezésére bocsátani, melyet egy három tagból álló bizottság fog kezelni, a mely a segélyezéseket egyuttal teljesíteni fogja. Arra az esetre ha az egyesület idővel feloszlanék, annak vagyona az ausztriai és magyar lovar-egyletek között fel fog osztatni. — Az egyesület megalapításának indítványozói gr. Batthyányi Elemér, ifj. gr. Kinsky Rudolf és báró Majthényi Izidor.

A berlini lóversenyek július 14-én és 15. és 17-ikén a következő eredménnyel folytak le.

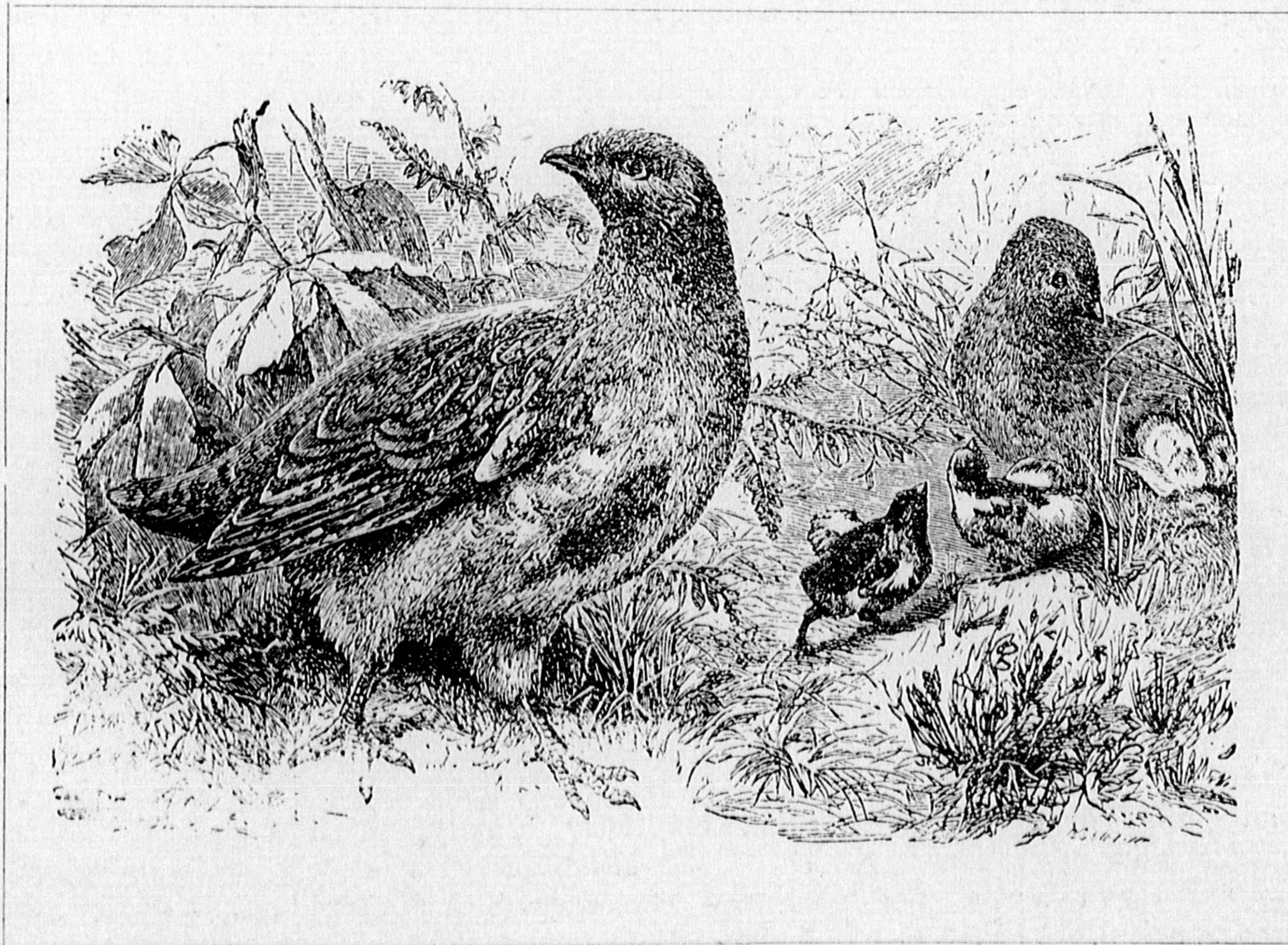
I. Kanczák kísérleti verseny. 2000 márka

A graditzi por. kir. főménes három éves sárga kanczája, Haselnuss első; Eiche lovag hét éves pej kanczája, Little Lovelock második.

II. Union-verseny. 19,000 márka. Állam-

éves pej kanczája Tortoise-Shell első; Raben F. gróf három éves sárga méne, Gambetta második.

IV. Negyed osztályú államdíj. 1500 márka Három éveseknek, 2000 méter Oehlschlager bankár sárga méne, Amoroso első, a

A FOGOLY.

graditzi porosz kir. főménes Asgard-ja második.

V. Sorsolási verseny. 2000 márka. 1200 méter. Widermayer három éves sárga kanczája, Goldmädchen első; Henckel Hugó

gróf három éves sárga kanczája, Redensart második.

VI. Flubustier-verseny Államdíj 1200 márka. 2400 méter. Ronchelov F. négy éves sötétpej méne, Blue Monkey és Radziwill herceg három éves sárga kanczája, Odaliske holt versenyt futottak és a díjban osztozkodtak.

Mének kísérleti verseny. 2000 márka gr. Bernstorf Gyldensteen 3 év. Frittigje első; második gr. Henckel Abenardja volt.

A Diana-díjat (5000 márka) gr. Lehdorff Wildgräfinje nyerte meg. Sierstorff-Memorial 5000 márka. Treskow W. 2é. Mohr-ja első, Tronfolger 2-ik. Silberner Schild tiszteletdíj adva a császár által és 10000 márka államdíj. Oehlschlager 3é. Amoroso-ja első, Chalili második.

Templer handicap. 2500 márka, Mr. Johnson 4é. Antoinette-je első III-ad oszt. államdíj. 3000 márka. Graditzi kir. főménes 3é. Nickyje első. Nagy hadseregi vadász verseny. 1500 márka, elmaradt.

«Kincsem lótelep» czímmel tenyészvásár és telivér ló menhelyet alapítottak André Fedor és társai Budapesten. A társaság célja az arra érdemes és különösen nem biztos tulajdonban lévő telivér anyagnak megszerzése s annak később szilárd tulajdonosoknak (telivértenyésztőknek) kik ily anyagot verseny- vagy tenyészczélból keresnek újra eladása. Valamennyi a telivér tenyészanyag fentartása és kihasználására irányzott törekvések, s az ezekkel kapcsolatban álló ügyletek szintén a társulat céljait s üzleti foglalkozásának tárgyait képezik.

Ez év nevezetesebb lóversenyei hazánkban a következő sorrendben fognak megtartatni. — Budapesten aug. 20. és október 4. 6. 8. 11. 13. 15. és 18-án. Debreczenben aug. 9-dikén, Sopronban szeptember 26., 27. és 28-ikán, Zágrábban szeptember 27. és 29-én.

A párisi «Grand prix» verseny eredménye a következő volt:

100,000 fr. Tét 1000 frk. Bánat 600 fr. 10,000 frank a másodiknak, 5000 frank a harmadiknak. Teher 55. kg. Távolság 3000 m. (341 nevezés), Mr. Brodrick Cloete pejménje, Paradox (ap. Sterling a Casnis-

tay) első; Marquis de Benthillier sárga méne, Reluisant második, M. Jenninx sárga méne, Presdent Times harmadik. Mögöttük Henry de Castries Lapinje negyedik volt.

Vadászat és lövészet.

A király ő felsége az idei süketfajd vadászatokon összesen 22 süketfajdot ejtett el, Rudolf trónörökös 11, Stefánia trónörökösne 1, Lipót bajor herceg 31, Ferdinánd toszkánai nagyherceg 21, Thurn és Taxis Miksa herceg 19 darabot lőtt. — E Reichenau, Neuberg és Lineuersben tartott süketfajd vadászatokon részt vettek még Hohenlohe herceg főudvarmester, Latour tábornagy, Mondel báró stb. E vadászatokon elejtett összesen 138 süketfajd és 9 nyirfajd.

Ira Paine. Mióta a Magyar Dalcsarnok megnyilt, annak Dally Lujzán, ez első-rangu chansonette-énekesnőn kívül fővonzereje Ira Paine, a híres amerikai lövő. Mutatványai valóban bámulatra méltók. Gyönyörű felesége kezéből vagy sisakos fejről pisztollyal lövi le a zsemlye nagyságu üveggolyókat, közepén találja a kártya asszát s egy papirkarikán, melyet neje élével tart feléje, revolverrel lő végig. Ugyancsak pisztollyal lelövi a szájában égő szivar hamuját, továbbá az aranyórára helyezett dugaszt, a cseresznyeszemet és diót neje fejről stb. Puskával félkézzel lő le egymásután két üveggolyót, melyeket magadobott fel, végre a Winchester-féle iméltő fezyverrel egymásután tizenhat feldobott üveggolyót lő darabokra. Mind e lövéseit Ira Paine nagy virtuozitással végzi s ritkán vagy csak nagyon kevéssel hibáz. Bal kézzel is, meg úgy is lő, hogy a pisztolyt oldalvást tartja vagy egészen felfordítja és mindezt a legnagyobb precizitással. Sok bámulója van a dalcsarnokban minden este és a közönség a keresztül lőtt tárgyakat mint ereklyéket kapkodja szét. Még augusztusig marad nálunk s akkor hir szerint művészi köruttra indul a magyar dalcsarnok művezetőjével.

A túzok és a fogoly.

(Képpel.)

A túzok és a fogoly, melyből nálunk bőséges vadászat szokott lenni, most költenek. Kivánatos, hogy ilyenkor a ragadozóktól óvassanak; annál is inkább, mert mind a két vad inkább fogyó, mint növekedő létszámban van. Mind a két vad kedvence a vadászoknak. A fogoly annyira ragaszkodik csibéihez, hogy, midőn a farkát az eb vagy a róka megtámadja, a himfogoly valóságos csellel játsza ki ellenségeit, nevezetesen a támadó állat orra előtt röpköd, le-leszáll ellensége előtt egy lépésre s így vezeti el orránál fogva a támadót, mialatt a farka elmenekül. A túzoknak pedig az a sajátságos szokása van, hogy daczára annak, hogy csak a legnagyobb éhség bírja rá, hogy tojásait elhagyja, rögtön ott hagyja, ha csak egy pillanatra is megérintette azokat valaki.

Atletika.

— Rovatvezető: Vermes Lajos. —

Az országos tornaünnepély nagybizottsága ülést tartott Hegedüs Sándor elnöklete alatt. Az ülésen jelen voltak: Ráth Károly főpolgármester, Gerlóczy és Kada polgármesterek, Kun Gyula tanácsnok, Jenny Antal ügyész, Bockelberg Ernő művezető, dr. Vécsey István, Bernáth Béla, dr. Torday Ferencz stb. A fogadó és elszállásoló bizottság nevében Szilágyi Lajos trjesztett e ő jelentést, melyet némi módosításokkal el is fogadtak. Az ünnepélyességek sorrendje ezek szerint a következő lesz: június 27. este 9 órakor ismerkedési estély a vigadóban. 28-ikán reggel találkozás a városligeti Széchenyi-szigeten és innét menet a kiállítási torna-térre. Összpróba a kiállítási tornatérén délelőtt 11 óráig. Délután 3 órakor összejövetel a muzeumkert mögött az Esterházy utcában, sorakozás és elindulás katonazene mellett a Sándor utcán, Muzeum, Károly, vácz-, Andrassy- és Stefánia utakon át a kiállításba. Délután öt órakor kezdete a disztornázásnak. — A csapatokban felállított tornászokat Hegedüs Sándor az ünnepélyt rendező nagybizottság, a polgármester pedig a főváros nevében üdvözlök. Az üdvözlés után lesz a diszfelvonulás, majd szabad gyakorlatok, általános szergyakorlatok 60 szeren, növendékek rendgyakorlatai, versenytornázás, rudugrás, póznamászás, akadályfutás. A győztes babér koszorut és kitüntető oklevelet nyer. Ezután következik az egyesületi mintacsapat szertornázása és végül buzogánygyakorlatok. A koszorukat és díjakat Ráth Károly főpolgármester fogja kiosztani. Este nyolcz órakor banket a kiállítási Dobos-vendéglőben. 29-ikén, reggel tíz órakor az országos tornaszövetség alakuló közgyűlése a nemzeti tornacsarnokban. 30-án délelőtt 9 órakor a tornatanítók egyesületének közgyűlése. Délután három órakor a tornatanárok iskolatornázása és kirándulás a budai hegyekbe. Összejövetel a budai torna-egyesületben. A versenybiróság elnöke Ráth Károly főpolgárm. A vidéki tornászok a nagy banketten a nagybizottság vendégei lesznek.

A bécsi regattát közelebb tartották meg kedvező időben és nagy nézőközönség jelenlétében. A skiff-versenyben az osztrák bajnokságért Hintermann győzött. Nyolcz verseny volt összesen és a Neptun budapesti csónakda tagjai egyben vettek részt, de dijra nem tehettek szert.

A hatodik német tornaünnepélyt az idén Drezdában tartják. Az ünnepélyre meghívták a nemzeti torna-egyesületet is, melynek tagjai közül máris sokan jelentkeztek a részvételre, u. m.: Bokelberg Ernő, Keresztessy Sándor, Szafka Manó, Kampiss Lajos, Bokelberg Ede, Oherolly János, Vermes Lajos, Clair István, Körber Ferencz, Krausz Mihály, Balogh Bódog, Krishaber Lipót, Kajlinger Mihály, Stern Alfréd, König Géza, Keresztessy Béla és Baumgarten Soma. A résztvevőket Szilágyi F. Lajos, a nemzeti tornaegyesület igazgató választmányi tagja fogja vezetni. A tornaünnepély július hó 18-án kezdődik és 28 ikáig tart. A változatos, ügyesen összeállított program az ünnepély nagyszabásu jellegét tanusítja. Drezda város hatósága egymaga is 50,000 márkával járul az ünnepély költségeinek fődözéséhez.

ÁLTALÁNOS SZEMLE.

UDVAR és ARISZTOKRACZIA.

Frigyes Károly herceg.

(1828—1885.)

Németországnak nagy gyászja van. Az uralkodóház egyik jeles tagját, Németország pedig kitünő katonáját gyászolja. — E hó 15-én hunyt el Frigyes Károly porosz herceg és tábornagy, ki mint kitünő és harczedett katona szintén egyik megalapítója e század legnagyobb politikai alkotásának: a német egységnek. És ha Németország mély részvétellel kíséri sirjába az elhunytat, kötelességét teljesíti. Azt a kötelességet, mellyel minden nemzet nagy férfainak tartozik.

Frigyes Károly Miklós porosz herceg tábornagy, Károly hercegnék, Vilmos német császár öccsének egyetlen fia, 1828. márcz. 20-án Berlinben született, katonai nevelésben részesült, 1846—48-ig a bonni egyetemen tanult; 1848-ban Wrangel tábornok kíséretében mint kapitány résztvett a sleszvig-holsteini hadjáratban; 1849. június 20-án mint őrnagy a wiesenthali csatában egy huszárszakasz élén kitüntette magát és két ízben súlyosan megsebesült. Betegsége idejét komoly tanulmányokkal töltötte. A béke helyreállása után dandárnokká lett. 1854. november 29-én nőül vette Maria Anna anhalt-dessau hercegnőt. A király 1860-ban a harmadik hadtest élére állította; ebben az időben katonai körökben gyakran tartott előadásokat katonai szakkérdésekről, 1861-ben lovasági tábornok lett, az 1864-iki német-dán háborúban a porosz hadtestet vezérelte, mely a hadjáratban több ízben kitüntette magát.

Az 1866-iki háborúban ő vezette az első porosz hadtestet, jun. 23-án átlépett a cseh határon, jul. 3-án Königrätz mellett döntő csatát nyert és tovább nyomult elő, egészen Bécs közeléig. Az 1870-iki német-francia háborúban a második német hadtest főparancsnoka volt, aug. 16-án Vionville mellett, 18-án pedig Gravelotte mellett harczolt, azután ő vezette Metz ostromlását.

Frigyes Károly herceg szenvedélyes vadász volt: 1883-ban beutazta a keletet és több hónapig volt Egyiptomban és Palesztinában. Házasságából négy gyermek származott: Mária hercegnő, szül. 1855-ben, kit 1878-ban az egy évvel később elhunyt Henrik németalföldi herceg vett nőül; Erzsébet hercegnő, szül. 1857-ben, 1878 óta Ágost oldenburgi nagyhercegnék neje; Lujza Margit hercegnő; szül. 1860-ban, ki 1879. márcz. 13-án Connunght herceggel kelt egybe, — és Frigyes Lipót herceg, ki 1865. nov. 14-én született. — A porosz udvar Frigyes Károly elhunytá alkalmából négy heti gyászt rendelt el.

A király ő felsége Feldafingban időzött, a hol Erzsébet királyné már május 23-ika óta tartózkodik. A királyné ottani tartózkodásáról a következőket közöljük: A Strauch szálló mintaszerűen berendezett polgári vendéglő, felső két emeletét, mely mintegy harmincz szobából áll, a királyné bérelte ki, míg a földszint tágas olvasó termei, ebédlői, a gyönyörű kilátást nyújtó veranda és a szép park mindenkinek rendelkezésére állnak. — A királyné a második, Mária Valéria királykisasszony pedig az első emeleten lakik. A királyné minden reggel pontban hat órakor kel fel és nyolcz órakor több órai sétára indul. A közös ebéd mindennap két órakor van; jobbára egyszerű levestől, halból, husból és tésztából áll. Az ebéden rendszeren részt vesznek: a királyné anyja, az ag Miksa hercegnő férjével, Lipót herceggel (kik szintén a szállóban laknak) és még más rokonok.

A király ottiléte alatt a királyi pár minden reggel elsétált a posszenhofeni erdőbe. Délutánonkint

pont két óraker, mikor Miksa hercegné fogata a szálló elé érkezett, Ferencz József király az ajtó elé állt, kezét csókolta és kíséretét őt a kocsiból. A királyi család minden este tíz óraker tér nyugalomra. A benső családi élet mindenkire jó hatást tesz; életmódjuk rendkívül egyszerű és fesztelen. Meglátszik a magas vendégeken, hogy szivesen és örömmel töltenek néhány hetet a szép csendes vidéken.

Rudolf trónörökös és Stefánia trónörökösé, a pétervári „Novosti“ szerint, legközelebb tanulmányi utra indulnak a Kaukaszba. Ez a kalommal Varsót és Kievet utba ejtik.

Frigyes főherceg e hó 14-én vasárnap Szt.-Györgyön időzött és részt vett az ottani erdőben rendezett vadászaton. — Társaságában voltak Esterházy, Pálffy, Zay stb. grófok.

József főherceg Nyáry főudvarmester kíséretében hosszas, több óráig tartó látogatást tett az állatkertben. Először is a tavasz óta eszközölt építkezéseket, átalakításokat és javításokat tekintette meg a csinos új vas és sodronykerítések megnyerték tetszését. Utána az ez évben beszerzett nagyszámú és nagy értékű állatokat nézte meg egyenkint nagy figyelemmel és érdeklődéssel; minden iránt kimerítő értesítést nyerve az őt kísérő Serák igazgatótól.

A hollandiai király e hó 15-én Karlsbadból a königswarti fürdőbe utazott, hová Emma királyné és Vilma királykisasszony másnap érkeztek meg.

Ferencz Salvator főherceg, ulános hadnagy a bécsi technikai katonakadémiában e hó 8., 9. és 10. napjain kitűnő eredményű vizsgát tett az ő felsége által kinevezett bizottság előtt.

Simor János hercegprimásnál a napokban tisztelt egy hontmegyei küldöttség Majthényi László főispán vezetése mellett, megköszönvén a primásnak a Szondy-emlék létrehozásánál kifejtett áldozatkészségét.

Dr. Haynald Lajos kalocsai biblikus-érsek a csehországi Teplitz fürdőbe utazott, hol a jövő hó 14-ig marad.

Andrássy Tivadar gróf és Zichy Eleonora gróf-kisasszony egybekeléséről az Andrássy-család a következő jelentést bocsátotta közre: Csikszentkirályi és krasznahorkai gróf Andrássy Gyula, Spanyolország grandja, cs. és kir. val. belső titkos tanácsos, altábornagy, az arany gyapjas-rend lovagja, Szent-István-rend nagykeresztese, Máltai-rend nagykeresztese stb. és neje született malomvizi gróf Kendeffy Katinka palotahölgy örömmel jelentik fiok. csik-szentkirályi és krasznahorkai gróf Andrássy Tivadar cs. és kir. tartalékos hadnagy a 6-ik huszár ezredben és országgyűlési képviselőnek, zichi és vásonkeői gróf Zichy Eleonora, zichi és vásonkeői gróf Zichy Rezső, III. oszt. vaskorona-rend lovagja hadi diszitménnyel stb. és neje, született péch-ujtalu gróf Péchy Jacqueline leányával történendő egybekelését. Az esküvő folyó hó 24-én Enyiczken fog megtartatni. — A Zichy-család jelentése hasonlóképp hangzik.

EGYHÁZ.

A pápa ő szentsége e hó 13-án a vatikáni szentpál követet fogadta egész családjával együtt.

Nagyszerű bucsújárás volt Paray-le Monialban 12-én. Mintegy 4000-an vettek részt a moulinsi püspök és több ferenczrendi atya vezetése alatt. A pápa ő szentsége apostoli áldását küldte a zarándokoknak.

Eugenia császárné Monsignor Godda d, a chislehursti katolikus Mária templom plébánosához e nek huszonöt éves jubileuma alkalmából fűzőlő levelet küldött, melyben a következő passzus van: «A szűz Máriának e templomában, a hol mi hármán, (Napoleon, Eugenia és a császári herceg) imád-

kozni szoktunk, most két sir van. Azok, a kik nekem kedvesek voltak, nincsenek már. Magam maradtam egyedül, mint egyetlen élőlény ama hajótörés után, a mely bizonyítja azt, mennyire mulandó és hiába való minden földi hatalom».

A gör. kel. egyház 25,000 forint államsegélyben részesül, melynek hova fordítása iránt Trefort miniszter akként határozott, hogy huszezer forintot kiosztat a szegény sorsu papok között, 1000 forint fordittatik a papnevelőre, 4000 forintot pedig a konszisztórium rendelkezésére bocsát.

Az erdélyi római kat. irodalmi társulat ez évi rendes közgyűlését július hó 1-én d. e. 9 óraker a püspöki liceum egyik tantermében fogja megtartani. Tárgysorozat: 1. Szent mise «Veni Sancte»-val a székesegyházban. 2. Elnöki megnyitó beszéd. 3. Titkári jelentés. 4. Pénztári számadás bemutatása végleges fölmentés végett. 5. A társulati lap ügye. 6. Indítványok, melyek közül az önállók 24 órával a gyűlés megnyitása előtt az elnökségnél bejelentendők.

Pavel Mihály nagyváradi gör. kat. püspök ur ő méltósága egy 30,000 forintnyi összeget tett le az ottani gör. kat. káptalan kezéhez, hogy ezzel az összeggel az egyházmegye-beli összes kegyes alapítványok fölsegélyezésére szánt és a püspök ur által mult évben tett 50,000 forintos alapítvány, mely «Pável püspök segélyezői alapja» címet nyert, 80,000 forintra kiegészíttessék.

HADSEREG.

Manteuffel Edvin báró.

(1809—1885.)

A sajtó csak imént jelezte Frigyes Károly herceg halálát és két nappal utána, a német hadsereg ismét egyik kitűnő tagját vesztette el Manteuffel Edvin báró tábornagy személyében, a ki nemcsak mint jeles katona tünt fel Németországban az utolsó félszázad alatt viselt háboruiban, de egyuttal a polgári pályán is fényes szerepkört töltött be mint diplomata, utóbb pedig mint Elzász és Lotaringia helytartója.

Manteuffel Edvin Rókus Károly báró 1809. febr. 24-én született Drezdában; 1827-ben belépett a porosz testőrdragonos ezredbe. Már 1854. július 13-án ezredessé lépett elő, és 1855. május 22-én pedig tábornokká a király kíséretében. A legutóbbi években több diplomáciai megbízatást végzett nagy sikerrel Ausztriában és Oroszországban. Mint a személyi ügyek osztályának főnöke lényegesen közreműködött a hadsereg újjászervezésében. — 1861-ben kinevezték főhadsegédnek és vezérőrnagynak és 1864-ben a schlesvig-holsteini hadsereghez rendelték. Résztvett a missundei ütközetben. Később az Elba melletti hercegségekben levő porosz csapatok főparancsnoka lett, 1865. szept. 15-én pedig Schlesvig-Holstein kormányzóságával bízták meg. Midőn 1866-ban az osztrák kormány a schlesvig-holsteini kérdést a német szövetség elé terjesztette, Manteuffel megakadályozta a városok gyűlésének megnyitását minden föltűnés nélkül. Aztán megszállotta északi Hannovert és július 20-ikán átvette a majnai hadsereg fölötti parancsnokságot, megverte a délnémetek csapatait és a békekötés után diplomáciai küldetésben Pétervárra utazott. 1870-ben Königsbergben volt mint az 1. hadtest parancsnoka. Ezt vezényelte a német francia háboruban, megnyervén a colombey-nonilly-i és noissevillei csatákat. Résztvett Metz körülfoglalásában a Mosel balpartján. 1870. október 27-ikén átvette az első hadtest fölötti főparancsnokságot és a francziákat Annens mellett megvervén Rouent megszállotta és egész a La Manche csatornáig nyult. 1871. január 9-én kinevezték a déli hadtest főparancsnokának, résztvett több győzelmes csatában és kényszerítette a francia keleti hadtestet,

hogy átlépjen Svájc semleges területére. — Jun. 20-án kapta a megbízatást, hogy vegye át a Franciaországban hagyott okkupáló csapatok fölötti főparancsnokságot. 1873 szeptember 19-én nevezték ki tábornagnak. 1875-ban az Orosz- és Törökország közt kitört viszály alkalmával diplomáciai küldetésben Varsóba utazott. 1879-ben lett Elzász-Lothringen helytartója.

Courbet tengernagy e hó 11-én váratlanul meghalt. Majdnem valamennyi lap gyászkerettel jelent meg és vezércikket közöl az elhunytól. Mindenütt azt mondják: «Franciaországnak nincs szerencséje nagy embereivel!» Egy lap annyira megy, hogy Courbetről azt mondja, hogy Courbet lett volna az egyetlen alkalmas tengernagy Anglia elleni esetleges tengeri háboruban. A halálhír először a tengernagy családjához érkezett és csak aztán vitték a tengerészetügyi és a hadügyminiszterekhez. A kamara ülésében Galibes tengernagy ecsetelte ama veszteséget, mely Courbet halála által Franciaországot érte, kiből legkitűnőbb katonáját gyászolja az egész nemzet.

Nagy haegykorlatok fognak tartatni Csehországban folyó év augusztus hó 25-től szeptember 1-ig, melyeken ő felsége a király. Rudolf trónörökös, több főherceg és a külföldi hatalmak katonai képviselői is meg fognak jelenni. Gyakorlatokon, a melyek Albrecht főherceg fővezérlete alatt fognak megtartatni, összesen 27,600 gyalog és 2880 lovas kalona fog közreműködni. Albrecht főherceg mellé Beck törzskari főnök lesz beosztva.

NEMZETI KASZINÓ.

A nemzeti kaszinó könyvtári bizottsága legutóbb tartott ülésén külön tiszteletdíj megszavazása mellett fölkerlte Csontos muzeumi könyvtártisztet, hogy az orsz. statiszt. hivatal által készitendő könyvtárstatisztika számára a nemzeti kaszinó könyvtáráról s különösen annak ritka műveiről részletes és alapos ismertetést készítsen. Kétségtelen, hogy e nagybecsű, bár kevésbé ismert könyvtárról szóló jelentés a könyvtár statisztikai mű egyik legérdekesebb része lesz.

IRODALOM.

A magyar tud. akadémia imént tartotta meg a szünet előtti utolsó osztályülését. Első sorban Bedő Albert értekezett Magyarország erdősegeiről, melyből a következőket emeljük ki: Magyarország 13.284,103 holdnyi erdeiből (nem számítva Horvát-Szlavonországot) 3.749,758 katasztrális hold tölgyerdő, 5.089,921 hold fenyőerdő és 6.641,424 hold bükk és ez alá sorozható más lombfanemű erdő van. A tölgyerdőkből a becsesebb épület- és műszerfát adó kocsányos és kocsánytalan tölgy 2.850,000 holdat borít, míg a többi a tűzifát szolgáltató esertölgyre marad. A fenyvesekből 2.200,000 holdat a luczfenyő, 380,000 holdat a jegenyefenyő, 300,000 holdat az erdei és fekete fenyő és szerény 10,000 holdat a veres fenyő foglalnak el. — Than Károly a gázmetrikus módszerek kibővítéséről szól, bemutatva ama kísérleteinek eredményét, melyeknek célja: megtudni, vajon a gázok elemzésének módszerei az illékony szervi vegyületek gőzeinek vizsgálására is kiterjeszthetők-e. — Ballo Mátyás az általa föltalált «hygrotemans»-t ismertette, melyet a borhevitésére lehet használni. Ezután több beérkezett dolgozatot mutattak be, mely után az ülés eloszlott.

SZÍNHÁZ.

A Pry Pál szerzőjétől John Poole-tól a nemzeti színházban egy Stilton Tamás nevű új darabot adtak meglehetősen sikerrel. A régi zamatu darab nem tetszett annyira, mint a Pry Pál, de egyes jelenetei és egészséges, nyers komikuma most se tévesztették el a hatást. A czimszerepet Ujházi játszotta jelesül.

A dalmúszinházban Sárosy Ferencz dalművét, „Atalál“ adták közelebb, melyet Nádayné távozása óta pihentettek. A szereplők közül kiváltak: Bartolucci, a ki csinos bokkrétát is kapott. Továbbá Odry, Ney, Maleczkyné és Gassi részesültek tetzésben.

A nemzeti színház több tagjának a krisztinavárosi szinkörben tervezett vendégfellépte elmarad, mert b. Podmaniczky Frigyes intendáns a szinkörben való fellépésre nem adta meg az engedélyt a nemzeti színház tagjainak. Tudatta azonban Feleki Miklós igazgatóval, hogy nincs ellene kifogás, ha a nemzeti színház egyes tagjai a várszínházban vagy a gyapjuutczai színházban fellépnek.

Az országos színioskola operai zárvizsgája közelebb tartatott meg a nemzeti színházban. A szereplők közül különösen kitűntek Takács Mihály, ki a Borgia Lukécziából a herceg szerepét nagy tetszés között énekelte; továbbá Henszler Helén, ki Beethoven Fidéliójának első felvonásából énekelte a czimszerep egy részét. Kellemes mezzo soprán hangja és jó iskolája által tűnt ki. Meg kell említenünk még Schlezinger Berta és Maibaum kisasszonyokat.

A kolozsvári színházban június 13-án adták először Rákosi Jenő bohózatát, a Bárónő leveleit. A szereplők szabatos összjátéka, s az általában sikerült összevágó előadás a bohózatot nagyon élvezetessé tette a nagyszámú közönség előtt.

MŰVÉSZET.

Trefort Ágoston, vallás- és közoktatásügyi miniszter mellszobrán dolgozik most Strobl Alajos szobrász budai műtermében. A szobor, mely kiváló hűséggel ábrázolja a minisztert, fehér karrarai márványból készül. A király mel szobráról most készíti Srobl a második főszmintát, melyet aztán bronzba fog öntetni.

Jótekonyczélu hangversenyt rendeznek a vöröskereszt egyeslet javára, Nagy-Károlyban e hó 24-én. Gróf Károlyi István és Ujfalussy báró Uray Leona és Serly Gusztávné urnök; a hangversenyhez Zichy Géza gróf közreműködését is sikerült megnyerniök.

Kiadótulajdonosok: Gr. Kreith Béla és Zarándy A. Gáspár.

Hirdetések

Steinbach Sándor

kárpitos, diszitő és butorgyáros

Budapest,

Ferencz-József-tér 6. sz.

az Európa szállóval

és láncziddal szemközt.

Több száz szoba asztalos- és kárpitos-butor folytonos készletben van.

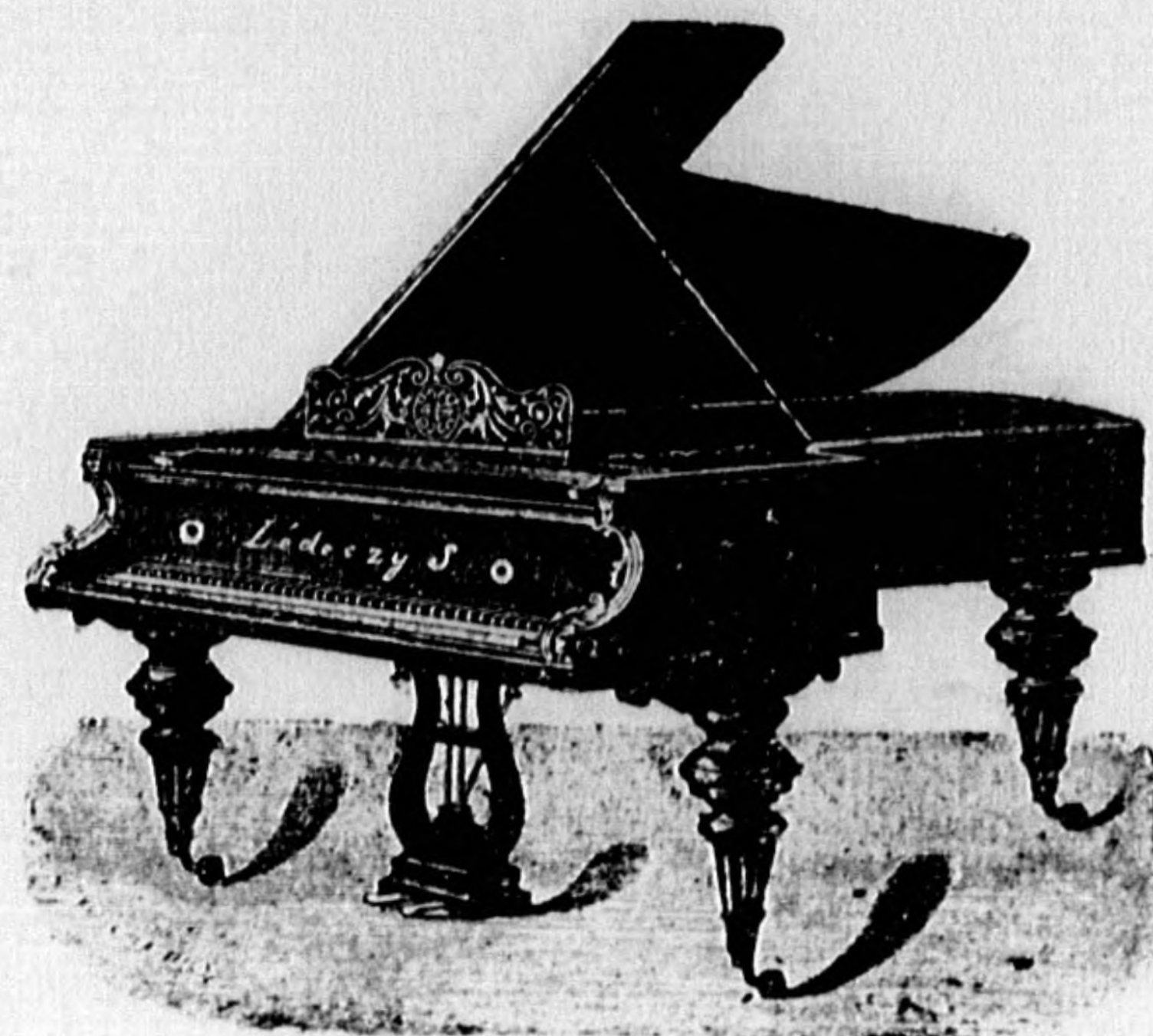
Képes árjegyzék ingyen.

Fiókküzet: KECSKEMÉTEN.

LÉDECZY SÁNDOR

zongoragyáros

hatvani-utca 8. szám

ajánlja a mai válogatott igényeknek megfelelő és dúsan felszerelt zongoráit a n. é. közönség becses figyelmébe. Külföldi és saját gyártmányu hangverseny-, ugyszintén rövid u. n. stuz zongorák a legjobb minőségben és jutányos áron kaphatók. Javitások és hangolások elfogadtatnak és vidéki megrendelések a legrövidebb idő alatt pontosan teljesítetnek.

Bullanda Jakab

vállalkozó

kü- légszesz- és vízvezeték-berendezések műhelye:

Budapest, VII. Rottenbiller-utca 8. sz.

Vidéki megrendeléseket vagy berendezéseket elfogadok a legolcsóbb áron.

Id. Müller J.

ürmös-kivonata

Kapható:

Budapest, IV. rostély-u. 5. sz.

tea és finom sütemény-sütődében

az «arany percz»-nél

valamint az előbbkelő fűszerárusoknál.

Használati utasítás

a legjobb minőségű ürmös előállítására, mely minden időben elkészíthető és az egészségnek igen hasznos.

Minthogy a legtöbb ürmöskészítők az édes anyagot mustal helyettesítik, úgy hogy az ily ürmös elvezése fejfájást és más kellemetlen bajokat okoz, minden ürmös-barátnak és nagyobb vendéglők tulajdonosainak évek óta megjobbitott.

Ürmös kivonatomat

a legmelegebben ajánlhatom.

1 itcze vörös borra 4 lat törött cukor és az ürmös-essenciából 4 kávéskanállal, hölgyeknek 1 lat cukorral több vétetik.

Ez a keverék

a legjobb és legegészségesebb ürmöst adja.

A ki egyszer essenciából készült ürmöst élvezett, soha más ürmöst nem iszik.

Vendéglő-tulajdonosok, kik ürmöst akarnak készíteni, 8 itcze borra egy palaczk essenciát és egy font törött czukrot vegyenek bele, mely a legjobb ürmöst adja.

Essenciám évek hosszáig eltehető.

NB. Gyomor-elgyengülés, rossz étvágykor és göresöknél, 1 vagy két kanállal ezen essenciából bevéve, a legjobb hatással van.

Legujabb időben ezen essenciámmal

a hideglelés ellen

kísérletek tétettek, és mint csodálatos jó gyógyszer bebizonyult.

Utazóknak - kik olyan vidéken utaznak, hol rossz bor vagy rossz víz létezik, ezen essenciám elkerülhetlen szükséges.

Egy falusi iskolában se hiányozzék ezen essenciám midőn rendszeren a gyermekek betegségei romlott gyomortól erednek és 1 kávéskanállal ezen essenciából beadva a gyermekeknek segítve van.

Minden nagyobb gyári és egyéb műhelyeknek essenciámat mint kellemes gyógyszert ajánlhatom.

Essenciám egy házban se hiányozzék, különösen falun, hol orvosi segély nem oly gyorsan található.

Egy palaczk ára használati utasítással együtt 50 kr.

Legkisebb küldemény 6 palaczk.

Egy 1 itczés palaczk ára 1 frt. 80 kr.

Egy 2 itczés palaczk ára 3 frt. 50 kr.

(Utánozás végett!)

Csak azon essencia az én gyártmányom, hol a palaczkon nevem be van öntve.